

HYVÄN SUOMALAISEN RUOAN LÄHTEILLÄ

ATRIA TUOTTAJAT

3/2020

”Pehku kuivana,
jalanpohjat
terveenä”

VIKKO YLIHUHTALAN TILALLA 15

4

Ympäristö-
kestävyyden
näkökulmasta
tuottavuus ja
tehokkuus eivät
ole kirosanoja.

14

Tuottajat
nousivat osaksi
Atrian logoa ja
mukaan joka
ikiseen tuote-
pakkaukseen.

31

Kun
välikasvattamon
seuranta on
kunnossa, on
toimintaan
helpompi tehdä
muutoksia.

Kestävää kehitystä

Atria on jo vuosikymmenien ajan tehnyt työtä ympäristöön liittyvien kehityshankkeiden ja -tavoitteiden parissa ja raportoinut niistä. Vastuullisuus ja siihen liittyvät asiat ovat viime vuosien aikana nousseet voimakkaasti julkiseen keskusteluun. Ilmaston lämpeneminen ja sen hillintä, ihmisoikeudet ja niiden kunnioittaminen, energiankulutus ja -käytön tehostaminen sekä ruokaturva ja ruoan riittävyys tulevaisuudessa ovat esimerkkejä sekä paikallisesti että globaalisti ratkaistavista asioista. Tavoitteenamme on hiilineutraali Atria vuonna 2035.

ALKUTUOTANNON MERKITYS ympäristön kehittämisessä on luonnollisesti merkittävä. Vaikka merkittävin osa ilmaston lämpenemiseen vaikuttavista hiilidioksidipäästöistä onkin peräisin fossiilisten polttoaineiden käytöstä, on meillä vastuu kehittää omaa ruokatuotantoamme ja ydinprosessejamme.

LIHANTUOTANTO ON syyttä suotta leimattu yhdeksi pahimmista toimialoista liittyen kasvihuonekaasujen päästöihin. Esimerkiksi naudanlihan päästöistä puhuttaessa on sotkettu keskenään maailmanlaajuinen tilanne ja kotimainen tuotanto. Suomalainen naudanlihan tuotanto lukeutuu maailman vähäpäästöisimpiin. Olemme selvittäneet oman alkutuotantomme lihalajien hiilija-

lanjälkeä, ja iloksemme voimme todeta, että atrialaisen naudan, sian ja kanan hiilijalanjäljet ovat jo nyt keskimäärin huomattavasti eurooppalaisia vastaavia pienemmät.

VAIKKA HALUAMMEKIN välttää vastakkainasettelua muiden tuotantolajien kanssa, tekee mieli todeta, että pelkästään kasvisruoan tuottamisella voi olla ikäviä vaikutuksia ilmaston muutoksen torjumiseen. Tutkijoiden mukaan nurmipellon muuttaminen yksivuotisten kasvien, viljan tai vihannesten viljelyyn johtaa siihen, että pelto ei toimi enää entisen kaltaisena tehokkaana hiilinieluna ja hiilivarastona. Peitteisyytensä talven yli pitävät nurmet kuormittavat vesistöjä vähemmän kuin kasvisruoan viljelyssä olevat pellot. Lisäksi karjatalouden vähenemisellä olisi suuria negatiivisia vaikutuksia biodiversiteettiin.

ATRIA PANOSTAA jatkossakin kestävän ja vastuullisen ruoantuotannon ja kotieläintuotannon kehittämiseen monien projektien ja hankkeiden kautta. Tukeudumme tutkituun tietoon, ja yhteistyössä yliopistojen ja tutkimuslaitosten kanssa etenemme kohti hiilineutraaliutta sekä ympäristökestäviä ratkaisuja koko ketjun osalta.

Merja Leino
Vastuullisuusjohtaja, Atria

15

VIKKO YLIHUHTALAN TILALLA
Juttusarjassa seurataan neljän tilan
arkea eri vuodenaikoina.

KOHTI YMPÄRISTÖKESTÄVÄÄ ALKUTUOTANTOA

4

**"Ympäristökestävyyden
näkökulmasta tuottavuus
ja tehokkuus eivät ole
kirosanoja."**

- Teija Paavola, kehityspäällikkö,
ympäristökestävyys

30

VÄLIKASVATTAMO
Välikasvattamon päiväkasvat ja
vieroituspainot seurataan

21

TEEMA

Tuottavuus ja hiilipäästöt puntarissa

ATRIA TUOTTAJAT 3/2020

- 2 PÄÄKIRJOITUS**
Lihantuotanto ja kestävä kehitys
- 8 KYSYMYSPARI**
Asiantuntijat vastaavat, miten
ilmastonmuutosta voisi hillitä
ruoantuotannossa
- 10 GRAFIikka**
Faktat alkutuotannon hiilidioksidipäästöistä
- 11 UUSIUTUVA ENERGIA**
Tuulivoimalla puhdasta rehua
- 12 VAALITULOS**
Lihakunnan uusi edustajisto
- 14 BRÄNDIUUDISTUS**
Tuottajat nousivat osaksi Atrian logoa
- 18 KOHTI VALKUAISOMAVARAISUUTTA**
Soijan tuonti vähenee, herne ja härkäpapu
valtaavat alaa
- 20 VAHVIALA 20 VUOTTA**
Juottamolle laatuvasikka on kunnia-asia
- 26 TALOUSJOHTAMINEN**
Miten teidän tilan taloutta johdetaan?
- 28 SIKAHANKKEET**
Yhdessä on saatu paljon aikaan
- 29 IMETYSKÄYRÄT**
Apu imettävien emakoiden syöntiongelmien
- 32 LIHASIKATUOTANTO**
Kannattavuutta seurannalla ja
painonhallinnalla
- 34 BROILERITUOTTAJIEN TYÖPÖYTÄ
UUDISTUI**
Parannuksia ja jatkokehitystä
- 35 KAISTALAI DUNNUS**
Hilmolan tilan kokemuksia
- 36 EMOLEHMÄTUOTANTO**
Potentialiaalia ja suurta tilakohtaista hajontaa
- 38 HANKETOIMINTA**
Resurssien, tuoton ja ympäristökestävyyden
optimointia
- 39 UUSI KUMPPANI NAUTA-KETJUUN**
Laatu ja säästöt vakuuttivat Kyrönniemen
Maatila Oy:n
- 41 LEMPIRESEPTINI**
Hunter's Chicken Englannin
maatalousharjoittelusta
- 42 TUOREET**
Uutta ja ajankohtaista
- 43 HENKILÖKUVASSA**
A-Rehu Varkauden tuotantopäällikkö
Ville Hämäläinen

TEKSTI: Teija Paavola, kehityspäällikkö ympäristökestävyys Atria Tuottajat

Kohti ympäristö- kestävää alkutuotantoa

Ympäristökestävyyden kehittäminen on useiden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hallintaa. Oikeita asioita on tehty jo pitkään, mutta tulevaisuuden ruoantuotannon varmistaminen edellyttää entistä kokonaisvaltaisempaa ajattelua ja toimintatapoja.

TULEVAISUUDESSA LANNAN siirtokalusto voi kulkea päästöttömästi nesteytettyä biokaasulla. Manupork Oyn käyttämällä lantalogistiikkajärjestelmällä sian lietelantaa sijoitetaan keskimäärin 80 m³ tunnissa.

VILJELYKIERTO voi monipuolistaa esimerkiksi herneellä. Vuonna 2020 herneen viljelyala on kaksinkertaistunut ja se korvaa rehustuksessa enenevässä määrin mm. soijaa alentaen hiilijalanjälkeä.

LAITUMET, LANTAKASAT SEKÄ MONILAJISET nurmet tarjoavat elinympäristöjä niistä riippuvaisille eliöille ja ylläpitävät monimuotoisuutta.

Väestönkasvu ja kasvava kulutus ovat aiheuttaneet globaalin kestävyyskriisin, joka uhkaa taloutta, hyvinvointia ja turvallisuutta. Globaalin kestävyysrajojen on jo ylitetty luonnon monimuotoisuuden hupenemisen sekä typen ja fosforin kiertojen osalta. Lähellä ollaan myös ilmastomuutoksen, maankäytön muutosten ja makean veden käytön osalta. Ruoantuotanto on osa näitä kaikkia, mutta myös osa ratkaisua. Kiertotalous on päivän sana ja ruokajärjestelmä on yksi sen tärkeimmistä osa-alueista. Alkutuotanto voi toimia merkittävänä yhteiskunnan toimintojen vuotojen sulkijana hyödyntämällä sivuvirtoja suoraan rehuna, tuottamalla rehuksi soveltumattomista jätevirroista energiaa ja kierrättämällä virtojen sisältämät ravinteet takaisin kasvintuotantoon. Maatalous ja metsätalous ovat ainoat toimialat, joka voivat myös sitoa hiilidioksidia.

NYT ON OIKEA AIKA TOIMIA

Kaikesta ihmistoiminnasta aiheutuu ympäristövaikutuksia. Green Deal -ympäristöohjelman tavoitteena on ilmastoneutraali Eurooppa vuonna

2050, kun Suomi tavoittelee hiilineutraaliutta jo vuonna 2035. Kansallisesti on valmisteltu ja valmistellaan monia sektoriohjelmia, joista esimerkkejä ovat Ilmastoruokaohjelma, maankäyttösektorin ilmasto-ohjelma, eri toimialojen vähähiilitiekartat (ml. maatalouden ilmastotiekartta) ja biokaasuohjelma. Toukokuussa Euroopan komissio julkaisi pellolta pöytään -strategian ja myös uusi CAP = EU:n yhteinen maatalouspolitiikka on työn alla. Näissä on vahva ympäristöpainotus, ja ne pyrkivät määrittelemään suuntaviivoja pitkälle tulevaisuuteen. Nyt on käytännön toimien aika. Tässäkin voimme olla edelläkävijöitä ja suunnannäyttäjiä.

Atrian vastuullisuusohjelman kunnianhimoinen tavoite on ”Hiilineutraali ruokaketju vuonna 2035”. Osa tätä on Baltic Sea Action Groupille tekemämme Itämeri-sitoumus, jossa määriteltiin lähivuosien ympäristökestävyyttä parantavia toimenpiteitä. Tavoitteena on luoda myös alkutuotannon ympäristökestävyysohjelma, jonka tärkeimpiä osa-alueita ovat ilmastomuutos, rehevöityminen ja monimuotoisuus. Myös happamoitumista aiheuttavien ammoniakkipäästöjen hallinta on hyvä pitää mielessä.

Ympäristökestävyyden lukuisat

osa-alueet kietoutuvat monin tavoin toisiinsa. Toimintaa kehitettäessä onkin tärkeää hahmottaa mahdollisten muutosten vaikutukset kokonaisympäristökestävyyteen, koska osaoptimointi voi aiheuttaa negatiivisia vaikutuksia toisaalla. Kotimainen ruoka on turvallinen valinta myös tästä näkökulmasta, koska tällöin kaikki vaikutukset ovat omissa käsissämme.

***Ympäristökestävyyden
näkökulmasta
tuottavuus ja tehokkuus
eivät ole kirosanoja.***

OLEMME JO KESTÄVÄLLÄ TIELLÄ

Me emme aloita nollasta, vaan oikeita asioita on tehty jo pitkään. Kotimaiset, tehokkaasti tuotetut rehut ja soijan käytön minimointi ovat ympäristökestävyyden näkökulmasta ykkösjuttu. Viljelykierron monipuolistaminen herneellä ja härkäpavulla mahdollistavat yhtä aikaa valkuaisomavaraisuuden nostamisen ja maan rakenteen parantamisen. Naudat ja nurmi ovat monella tapaa ympäristön näkökulmasta symbioosissa keskenään ja toimivat tärkeinä monimuotoi-

BIOKAASULAITOS VOI MUUTTAA tilan energiaomavaraiseksi. Kun kokonaisuus huomioidaan huolellisesti, se voi parantaa lihantuotannon ympäristökestävyyttä merkittävästi. Lannan varastoinnin metaanipäästöt vältetään, kun lanta käsitellään biokaasulaitoksessa tuoreena ja riittävän pitkällä viipymällä. Typen haihtumisen ja sadevesien aiheuttaman laimentumisen välttämiseksi mädätevarastot katetaan. Kuva: Biopir Oy:n biokaasulaitos, Doranova Oy.

suuden ylläpitäjinä. Mikäli teollisuuden sivuvirroille ei olisi käyttöä rehuna, ne voisivat pahimmillaan olla kuormittamassa jätevedenpuhdistamoita. Meidän vahvuksiamme on myös vähäinen antibioottien käyttö, mikä takaa vähäiset antibioottijäämät myös lannassa, eikä antibioottiresistenssi leviä tarpeettomasti tätäkään kautta.

Ympäristökestävyyden näkökulmasta tuottavuus ja tehokkuus eivät ole kiro-sanoja. Tilatasolla tärkeintä on tehokas rehun tuotanto, optimoitu ruokinta ja hukkien minimointi. Tällöin panoksista saadaan irti mahdollisimman paljon ja vältetään tarpeeton pellon käyttö, ehkä jopa voidaan päästä eroon kaikkein heikokuottoisimmista pelloista. Optimoitu ruokinta varmistaa myös, ettei lantaan päädy tarpeetonta tyypeä ja fosforia ilma- ja vesistöpäästöriskiä aiheuttamaan.

OLENNAINEN LANTAKETJU

Lantaketjun ratkaisut vaikuttavat moneen tekijään. Sijoituslevitystä tulisi suosia aina kun se on mahdollista, koska

silloin lannan ravinteet päätyvät oikeaan paikkaan, eivätkä ole niin alttiina haihtumiselle ja huuhtoutumiselle. Syyslevitys ilman ravinteita käyttävää kasvustoa on myös päästöriski. Ammoniakkipäästöjen hallinta on haastavaa, mutta olennaista on välttää lannan tarpeetonta sekoittamista, käsittelyä ja hajalevitystä. Lannan typpi-fosforisuhteen optimointi yksinkertaisimmillaan laskeuttamalla voi jo tehostaa lantaravinteiden hyödyntämistä. Tämä ei tokikaan ole mahdollista kaikilla lannoilla. Keskitetyt ratkaisut ovat tarpeen ravinteiden ylijäämäalueilla, sillä ne mahdollistavat lannan kustannustehokkaan jalostamisen kierrätys-ravinnetuotteiksi ja siirtämisen tarvealueille. Toisaalta keskitettyjä ratkaisuja ei tarvita kaikkialla. Silloin tilakohtaiset ratkaisut, kuten biokaasulaitokset ja aurinkoenergia, vähentävät osaltaan lannan varastoinnin ja ruokaketjun energiankulutuksen päästöjä. Biokaasulaitos ei kuitenkaan ole mikään päästöjen minimointiautomaatti, vaan lanta on saatava sinne tuoreena ja käsittelyajan laitoksessa on oltava riittävän pitkä, etteivät päästöt vain siirry lantavarastosta

mädätysjännösvarastoon. Lopuksi tarvitaan vielä oikeat levitysmenetelmät.

REALITEETIT SELVILLÄ

Kotieläintuotannon ympäristökestävyyden kehittäminen ei ole mitään ydinfysiikkaa, mutta pelkkä tieto ei tee autuaaksi. Tuottavuus ja tehokkuus on varmistettava nykyhetken lisäksi myös tulevaisuudessa. Kotieläintuotanto on huoltovarmuutemme kivijalka ja maaperästä on huolehdittava kokonaisvaltaisesti – muutoin tuottavuus kärsii ja negatiivisten vaikutusten riski kasvaa.

Taustalla vaikuttavat taloudelliset realiteetit ja kansainvälinen kilpailu. Maaperän osalta hiilen sitoutuminen, varastoituminen ja vapautuminen on monimutkainen yhtälö, eikä yksiselitteisiä lukuarvoja voida vielä esittää. Tutkimusta tehdään parhaillaan aktiivisesti sekä Suomessa että maailmalla. Muutaman vuoden kuluessa tähänkin on tieteellisesti todennettua faktaa käytettävissä. ■

Ilmoittaudu

www.lyyti.fi/reg/viljelyakatemia

Atrian viljely-akatemia on pian täällä. Oletko valmis?

Haluatko kehittää oman tilasi kasvinviljelyä? Ajantasaistaa peltoviljelyn osaamistasi? Entäpä oppia uusia asioita ja syventää tietouttasi niin lajikkeista, maaperästä kuin viljelystrategioista? Jos vastasit kyllä, varaa aikaa kalenteriisi Atrian viljelyakatemialle.

Viljelyakatemia on Atria alkutuotannon hankkeiden ja Atrian yhteistyötahoineen luoma maksuton verkkokoulutuskokonaisuus, joka on suunnattu viljelijöille ja jossa viljelijä voi valintansa mukaan painottaa nurmen- tai viljanviljelyä, halutessaan jopa molempia.

Koulutus käynnistyy syksyllä 2020 ja jatkuu talven 2021 loppuun. Puhujina on alan terävintä kärkeä edustavia tutkijoita ja toimijoita. Ja mikä parasta, jokaiseen verkkoluentoon on upotettu käytännön vinkkejä. Tulehan siis nappaamaan tiedot talteen!

Viljelyakatemia alkaa 26.10.2020 klo 12. Lisätietoja toteutuksesta ja sisällöstä sekä ilmoittautumissivun löydät tämän linkin kautta www.lyyti.fi/reg/viljelyakatemia.

YMPÄRISTÖKESTÄVYYDEN OSA-ALUEET linkittyvät monilla tavoin toisiinsa. Kokonaisuuden hallinta on tärkeää kestävyttä kehitettäessä.

KUKA?

Eija Hagelberg
projektijohtaja, Baltic Sea Action Group

Eija Hagelberg on ollut BSAG:ssa vuodesta 2009 alkaen, alkuvuodet JÄRKI-hankkeen projektipäällikkönä ja viime vuodet kestävän maatalouden projektijohtajana. Tällä hetkellä työaika kuluu enimmäkseen Carbon Action -alustan viljelijäyhteistyössä ja tutkimusyhteistyössä sekä maataloustiimin vetäjänä.

Ilmastonmuutos antaa suuntaa ruoantuotannolle

Mikä on kotieläintuotannon rooli suomalaisessa ruokajärjestelmässä?

Hyvin näkyvä ja keskeinen. Kestävään ruokajärjestelmään kuuluvat tuotantoeläimet, erityisesti märehtijät, jotka voivat hyödyntää nurmirehua.

Mitä tarkoittaa tehokkuus ruoantuotannossa?

Hyvää panos-hyöty-suhdetta, eli suuri sato pienillä ulkoisilla panoksilla ja kestävillä tuotantomenetelmillä. Ruokalautaselle pitäisi päätyä mahdollisimman suuri osa siitä, mitä on tuotettu.

Mikä olisi mielestäsi nyt tärkein ja ensisijaisin toimi ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ruoantuotannossa?

Turvemaiden raivaaminen pelloiksi pitäisi ajaa alas, tylyä mutta välttämätöntä. Tilallisia ei kuitenkaan saa jättää pulaan, vaan ratkaisuja tulee olla tarjolla.

Millä keinoin toteutetaan?

Kasvinviljelytilojen ja eläintilojen välisellä yhteistyöllä rehun tuotannossa sekä lannan ravinteiden kierrättämisessä. Kotieläinyksiköiden sijainnin suunnittelu: paras paikka ei ole siellä, missä jo nyt on pulaa rehualasta ja lannanlevitysalasta. Neuvonnan tehtävänä on räätälöidä ratkaisut tilatasolle.

Miten suomalainen ruoantuotanto muuttuu seuraavan 10 vuoden kuluessa? Vai muuttuuko?

Muuttuu. Ilmastonmuutos tuo ääreviä sääoloja. Tilakoko nousee ja tilojen määrä laskee. Uudet viljelykasvit ja -tavat rantautuvat. Maaperän hoitoon panostaminen yleistyy.

Ilmastonmuutoksen myötä suomalainen ruoantuotanto on suurennuslasin alla. Eija ja Heikki kertovat, millaisia toimia tarvittaisiin.

Mikä on kotieläintuotannon rooli suomalaisessa ruokajärjestelmässä?

Kotieläintuotteet ovat tärkeä osa huoltovarmuutta: kuluttaja saa helposti ja edullisesti monia keskeisiä ravintoaineita huonoinakin satovuosina.

Mitä tarkoittaa tehokkuus ruoantuotannossa?

Keskeisten tuotantopanosten ja resurssien tarkkaa käyttöä, joka tuottaa hyvän tuotosvasteen ja kohtuullisen ansion tuottajille.

Mikä olisi mielestäsi nyt tärkein ja ensisijaisin toimi ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ruoantuotannossa?

Peltomaihin tulee lisätä eloperäistä ainesta etenkin, jos siitä on niukkuutta. Se on tärkeää satoisuudelle, ilmastokestävyydelle ja ympäristövaikutuksille.

Millä keinoin toteutetaan?

Monipuolistamalla viljelykiertoja peltolohkotasolla esikasviarvoja hyödyntäen, monilajisilla ja satoisilla nurmilla sekä proteiinikasvien tuotannolla.

Miten suomalainen ruoantuotanto muuttuu seuraavan 10 vuoden kuluessa? Vai muuttuuko?

Kehitystä on syytä viedä siihen suuntaan kuin edellisten kolmen kohdan vastauksista käy ilmi, ja kysynnän mukaan. Rakennekehitys jatkuu voimakkaana eri tasoilla.

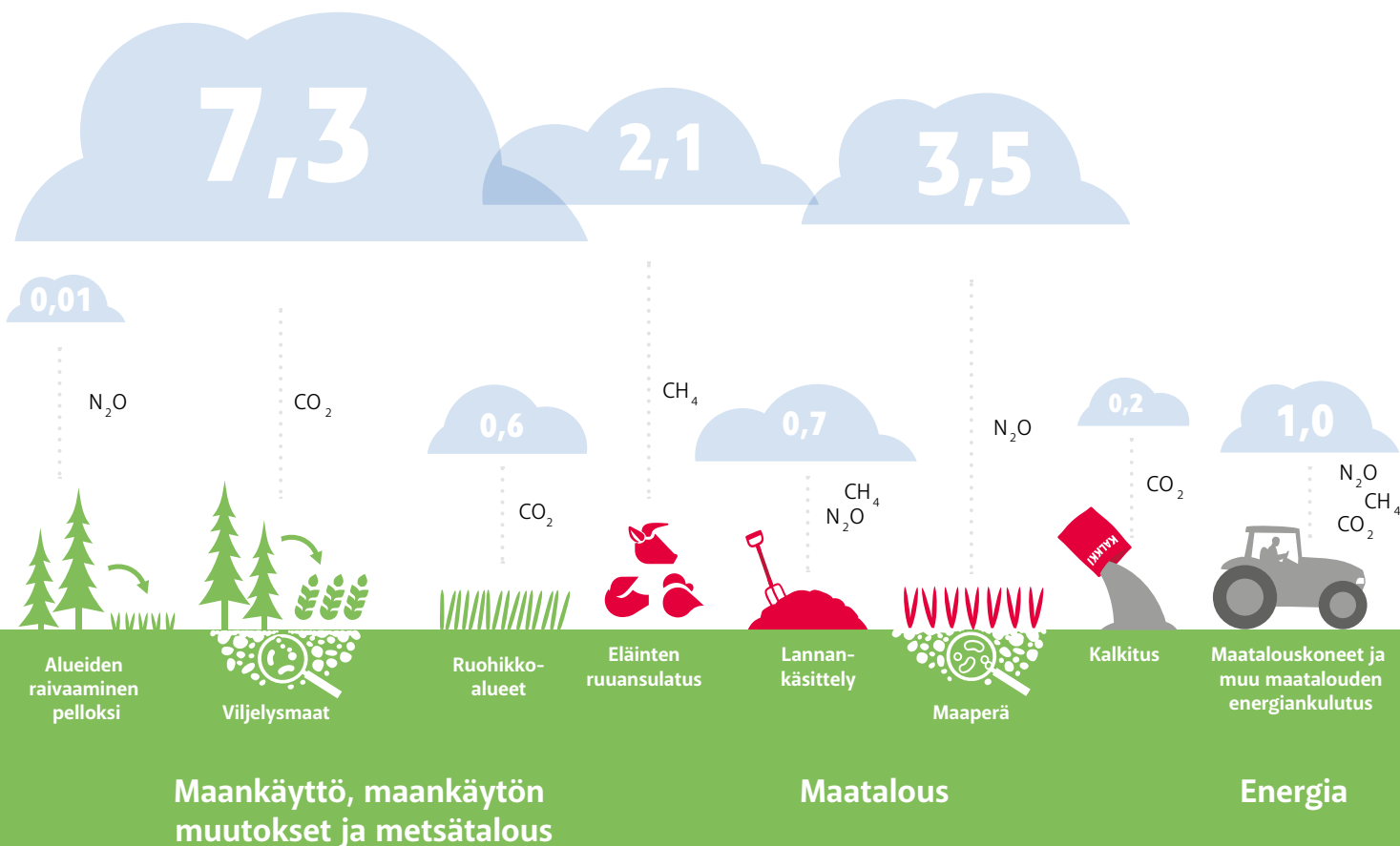
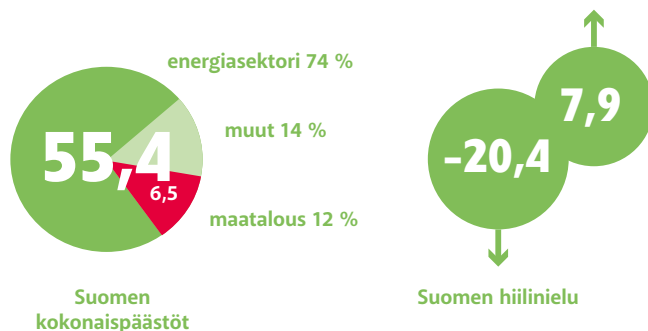
KUKA?

Heikki Lehtonen
tutkimusprofessori, Luonnonvarakeskus

Tutkimusprofessori Heikki Lehtonen on maatalousekonomisti joka luottaa markkinaehtoiseen toimintaan, taloudellisiin kannustimiin ja viljelijöiden osaamiseen päästöjen vähentämisessä. Häntä kuitenkin huolestuttaa, osaako yhteiskunta ostaa viljelijöiltä päästövähennyksiä. Lehtonen liittyy ilmastotyön osaksi kestävästä kehityksestä ja maatalouden rakennemuutosta.

Alkutuotannon päästöt numeroin

Maatalouden kasvihuonekaasupäästöistä puhutaan julkisuudessa paljon, mutta harvalla on faktat ja numerot selvillä.

Maataloudesta lähtöisin olevien päästöjen raportointi YK:n ilmastopöytäkirjan mukaisessa raportoinnissa, luvut vuoden 2017 päästöjä, milj. tonnia CO₂-ekv. Viljelysmaiden CO₂-päästöt sisältää myös pellonraivausten CO₂-päästöt. (Lähde: Tilastokeskus 2019. Suomen kasvihuonekaasupäästöt 1990–2018.) Tarkasteltaessa ruokatuotteiden ilmastovaikutuksia kasvihuonekaasupäästöjä syntyy myös mm. teollisuudesta, kaupasta ja logistiikasta.

CO₂ = hiilidioksidi, N₂O = typpioksiduuli eli ilokaasu, CH₄ = metaani

Puhdasta rehua uusiutuvalla energialla

Siirtyminen kotimaiseen tuulivoimaan pienentää myös rehuasiakkaiden hiilijalanjälkeä.

A-Rehu tuottaa vuosittain yli 250 miljoonaa kiloa rehua, jota toimitetaan tiloille ympäri Suomen. Näin suuren rehumäärän valmistamiseen tarvitaan paitsi paljon raaka-aineita, myös paljon energiaa. Siksi A-Rehulla mietitäänkin jatkuvasti, kuinka sen energiaratkaisuja voitaisiin kehittää entistäkin paremmiksi.

Atria-konsernilla on yhteinen päämäärä muuttaa ruokaketjunsä hiilineutraaliksi vuoteen 2035 mennessä. Osana tätä muutosta A-Rehu on jo aikaisemmin ottanut höyryntuotannossaan käyttöön uusiutuvat polttoaineet, ja nyt siirtynyt käyttämään kokonaan kotimaisella tuulivoimalla tuotettua sähköä.

– Pyrimme jatkuvasti parantamaan tuotantoprosessimme energiatehokkuutta, mutta sen lisäksi on tärkeää, että käyttämämme energia on mahdollisimman ympäristöystävällistä. Olemme tehneet jo pitkään yhteistyötä Leppäkosken Energian kanssa, joten oli selvää,

että myös uusiutuva energia tulee heidän kauttaan, A-Rehun rehuliiketoiminnan johtaja **Ilkka Ala-Fossi** kertoo.

Koska rehutehtaan energiantarve on suuri, myös energianlähteen vaihdoksen vaikutukset ovat merkittävät.

– Muutoksen ansiosta A-Rehun hiilidioksidipäästöt vähenevät noin 3 000 tonnia vuodessa, mikä vastaa reilusti yli 1 000 auton liikennepäästöjä, Leppäkosken Energian myyntijohtaja **Juha Koskela** selventää.

KOKO KETJUN ETU

Tuotteiden ja elintarvikkeiden ympäristöystävällisyyttä punnittaessa on tärkeää ottaa huomioon päästöt koko elinkaaren ajalta. Päätökset tuotantoketjun joka vaiheessa vaikuttavat kuluttajien valintoihin asti.

– Puhtaasti tuotetut raaka-aineet ja rehu, terve eläin, puhdas ja terveellinen ruoka – näin meidän ketjumme menee. Tehtävämme on edesauttaa maailman puhtaimman kotimaisen ruuan tuot-

tamista. Koska kuluttaminen muuttuu jatkuvasti vastuullisemmaksi, uskomme, että puhtaasti ja kestävästi valmistetut tuotteet myös pärjäävät paremmin markkinoilla, Ala-Fossi sanoo.

– Vaihtaminen uusiutuvaan energiaan on yksi ratkaisu, jolla pystytään vaikuttamaan toiminnan kokonaiskestävyyteen. Uusiutuvan sähkön valinnasta tulee vain nimellisiä lisäkustannuksia, joten hinta ei ole enää kynnyskysymys. Samaa viestiä kertoo myös uusiutuvaan sähköön vaihtavien asiakkaidemme koko ajan kasvava määrä, Koskela jatkaa.

ALKUPERÄTAKUU

Uusiutuvat energiamuodot ovat koko ajan kysytympiä, kulutus ja käyttö kasvavat samassa suhteessa ja lainsäädäntö kehittyy. Uusiutuvalla sähköllä on oltava alkuperätakuu-sertifikaatti, jotta sitä voidaan kutsua uusiutuvaksi. Alkuperäsertifikaatti sisältyy myös A-Rehun kanssa tehtyyn sähkösopimukseen. ■

**Muutoksen
ansiosta A-Rehun
hiilidioksidipäästöt
vähenevät noin 3 000
tonnia vuodessa.**

- 3 000 CO₂

=1 000 x

Sähköiset vaalit innostivat äänestämään

Lihakunnan jäsenet valitsivat uuden edustajiston huhtitoukokuun vaihteessa. Vaalit toteutettiin ensimmäistä kertaa sähköisesti, ja äänestysaktiivisuus kohosi 33 %:sta 41 %:iin.

TAVOITTEENA KORKEAMPI ÄÄNESTYSAKTIIVISUUS

Lihakunnassa asetettiin vaalien tavoitteeksi äänestysaktiivisuuden lisääminen. Jäseniä kannustettiin äänestämiseen helpolla sähköisellä äänestyssovelluksella, monipuolisella tiedottamisella sekä 1 000 euron lahjakortilla, joka arvottiin kaikkien vaalissa äänestäneiden kesken. Vaikka 55 %:iin ei vielä tällä kertaa päästy, nousi aktiivisuus merkittävästi.

SÄHKÖISET VAALIT OPETTIVAT

Vaalien toteutus sähköisesti sai jäseniltä positiivista palautetta, erityisesti helpon käyttöliittymänsä ansiosta. Myös ääntenlaskenta tehostui, kun äänestysdata liikkui sähköisesti. Takaisku koettiin Savon vaalipiirissä, kun infopostituksessa vaalipiiriin lähti väärin numeroin varustettu ehdokaslista. Nopealla tiedottamisella vahingot pystyttiin kuitenkin minimoimaan.

DATA KERTOO

Sähköisen äänestämisen ansiosta Lihakunnalla on käytössään tarkkaa dataa jäsenten yleisestä äänestyskäytännöstä, vaalisalaisuus tietenkin huomioiden. Analysoinnin perusteella jopa 76 % sikatiloista käytti äänioikeuttaan. Myös tuotannon koolla näyttää olevan suora yhteys vaaliintoon: mitä enemmän jäsenellä on eläinten myyntiä tai välitystä A-Tuottajille, sitä suurempi äänestysaktiivisuus vaaleissa. Äänestysaktiivisuus nousi eniten Pohjois-Karjalassa, Keski-Suomessa sekä Kaakkois-Suomessa.

VAALIEN ÄÄNIHARAVAT

Vaalien äänikuningattareksi nousi kärsämäkeläinen maidontuottaja Anu Ahlholm 24 äänellä. Suhteellisesti eniten ääniä sai naudanlihantuottaja Antti Pikkarainen Kuhmosta, joka keräsi 17 äänellään 20,7 % Kainuun vaalipiirin äänistä. Ensimmäistä kertaa ehdokkaana olleista eniten ääniä keräsi Mikko Piippo Lapinlahdelta, 21 ääntä.

ITIKAN VAALIT 2021

Seuraavat edustajiston vaalit pidetään jo keväällä 2021, kun Itikka osuuskunnan edustajiston vaalit tulevat ajankohtaiseksi. Ensimmäisten sähköisten vaalien oppeja tullaan hyödyntämään aktiivisesti Itikka osuuskunnan vaaleissa. Tavoitteena on lisätä jäsenille suunnattuja tilaisuuksia vaalien alla.

YHTEISIIN VAALEIHIN 2024?

Itikka osuuskunnan hallinnossa on myös valmistelussa sääntömuutos, jolla seuraava edustajistokausi olisi vuotta lyhyempi, eli kolmevuotinen. Tällöin Itikka osuuskunnan ja Lihakunnan vaalit saataisiin samaan rytmiin vuonna 2024. Tämä virtaviivaistaisi vaalien toteutusta, tarjoaisi mahdollisuuden yhtenäiseen viestintään ja yhtenäistäisi osuuskuntien toimintaa. Itikka osuuskunnan luottamushenkilöt tekevät päätöksen asian osalta vuoden 2020 aikana. ■

24
ÄÄNTÄ

Anu Ahlholm
maidontuottaja, Kärsämäki

17
ÄÄNTÄ

Antti Pikkarainen
naudanlihantuottaja, Kuhmo

21
ÄÄNTÄ

Mikko Piippo
emolehmuuttaja, Lapinlahti

LIHAKUNNAN EDUSTAJISTO 2020–2024

SAVO

Piippo Mikko	Lapinlahti
Korhonen Tuomo	Kuopio
Nieminen Juha	Kiuruvesi
Pekkarinen Ville	Kuopio
Savolainen Lassi	Sonkajärvi
Metros Mervi	Kuopio
Heiskanen Lassi	Vieremä
Nousiainen Markus	Pielavesi
Riekinen Maarit	Kuopio
Hakulinen Veli-Tuomas	Pielavesi
Hall Hans	Leppävirta
Kurtelius Lauri	Sonkajärvi
Tossavainen Juha	Rautalampi
Väänänen Ruurikki	Isalmi
Anttonen Juho	Joroinen

POHJOIS-KARJALA

Nevalainen Heidi	Juuka
Romppanen Ilkka	Kitee
Willman Jaakko	Joensuu
Jormanainen Ilmo	Tohmajärvi
Makkonen Henri	Rääkkylä
Pennanen Pasi	Liperi

KAINUU

Pikkarainen Antti	Kuhmo
Tolonen Pirkka	Suomussalmi
Ronkainen Markku	Paltamo
Kempainen Rauno	Hyrnsalmi

POHJANMAA

Ahlholm Anu	Kärsämäki
Nuorala Päivi	Kalajoki
Keränen Veli-Jaakko	Muhos
Kylmäaho Antti	Siikalatva
Junttila Elina	Nivala
Ilola Tarmo	Reisjärvi
Karjalainen Esa	Vaala
Isoherranen Antti	Haapajärvi
Ruuttula Antti	Sievi
Kallio Matias	Siikajoki
Kangas Olli	Nivala
Luukinen Hanna	Liminka

POHJOIS-SUOMI

Harju Jouni	Salla
Pulkkanen Tuomo	Kuusamo
Selkälä Juha	Rovaniemi
Törmänen Pekka	Pudasjärvi
Timonen Marko	Tornio
Katisko Veli-Matti	Ylitornio
Turpeinen Hemmo	Taivalkoski
Piekkari Marko	Kittilä

KESKI- JA KAAKKOIS-SUOMI

Hippala Matti	Kotka
Nykanen Mikko	Rantasalmi
Jaatinen Lauri	Toivakka
Mattila Kalle	Mikkeli
Roni Juha	Lappeenranta

LIHAKUNNAN EDUSTAJISTO PÄHKINÄNKUORESSA:

- Käyttää ylintä päätösvaltaa osuuskunnassa (mm. voitonjako, säännöt ja hallintoneuvoston jäsenten valinta)
- 50 jäsentä
- Edustajien lukumäärä 2020–2024 jäsenmäärän mukaan vaalipiireittäin: Savo 15, Pohjois-Karjala 6, Kainuu 4, Pohjanmaa 12, Pohjois-Suomi 8, Keski- ja Kaakkois-Suomi 5 paikkaa.
- Valitussa edustajistossa on 27 uutta jäsentä
- Naisia uudessa edustajistossa on 14 %
- Edustajiston keski-ikä on 42 vuotta.
- Kokoontuu kaksi kertaa vuodessa: keväällä päättämään osuuskunnan voitonjaosta ja syksyllä koulutus-päiville

***Lihakunta kiittää
kaikkia jäseniään
aktiivisuudesta
osuuskunnan
vaaleissa! Uusi
edustajisto aloittaa
työnsä marraskuun
koulutuspäivillä,
jossa se pääsee
tuoreeltaan ottamaan
kantaa osuuskunnan
valmisteilla olevaan
strategiaan.***

Atria®

PERHETILOILTA VUODESTA 1903

"Oikeat ihmiset ihan joka tuotteen takana"

Atrian 29-vuotias brändilogo uudistui ja elokuun lopulla uudistus tuli koko kansan nähtäville uusissa kuluttajapakkauksissa. Miksi muuttaa vanhaa kunnon logoa ja miksi kaikkia sopimustilojamme kutsutaan nyt perhetiloiksi?

Atria Suomen brändijohtaja **Nanna Järvinen** kertoo, että kotimaisuus, vastuullisuus ja tilajäljitettävyys ovat ne kolme arvoa, joihin Atrian brändi nojaa. Ja brändi on tutkitusti vahva. Atria on kuluttajatutkimusten mukaan Suomen tunnetuin ruokamerkki. Tutkimukset osoittivat senkin, että Atrian tuttu logo ei johtanut tämän päivän kuluttajien ajatuksia oikeiden arvojen suuntaan. Siksi haluttiin tehdä hienovarainen uudistus, joka ei horjuta tunnettuutta, mutta yhdistää logon Atrian kotimaiseen alkuperään ja juuriin, jotka ovat kaiken edellytys ja joista atrialaiset ovat syystä ylpeitä.

– Heinän tilalle logoon tullut teksti Perhetiloilta vuodesta 1903, kiteyttää meidän vuosia kestäneiden yhteistyösopimusten ja luottamuksen merkityksen. Perhetilojen työ ja osaaminen takaa ruuan hyvän laadun ja turvallisuuden. Tuottajat nousevat näin osaksi meidän logoa ja mukaan joka ikiseen tuotepakkaukseen, iloitsee Järvinen.

MIKÄ TILÄ?

Atrian tilajäljitettäviä tiloja on aiemmin nimitetty ”perhetiloiksi”, mutta Järvisen mukaan nimitys on ollut joillekin kuluttajille harhaanjohtava. Siksi nimityksiä päätettiin brändiuudistuksen yhteydessä selkeyttää.

– Jatkossa kaikki Atrian tilat ovat perhetiloja. Perhetilalla ei enää tarkoiteta tilajäljitettävyttä, sillä joka ikistä tilaahan hoitaa ihan oikea perhe ja oikeat ihmiset. Kuluttajissa aiempi käytäntö oli hämäävä ja herätti kysymyksen, että ”mitäs ne muut tilat sitten ovat”, Järvinen toteaa.

Tilajäljitettävien perhetilojen arvo ei muutoksesta suinkaan vähene, vaan tilajäljitettävyttä tullaan kommunikoimaan brändiuudistuksen siirtymäaikana yhä vahvemmin. Vuoden 2021 aikana tilajäljitettävyys tulee näkymään mainonnassa.

TILAMERKINTÖJEN EDELLÄKÄVIJÄ

Brändiuudistus ajoitettiin taktisesti yhteen isomman pakkaus uudistuksen kanssa. Pakkausmerkintöjen uutuuksista

merkittävimpiä ovat ”Meidän perhetilalta” -kyltti, jonka alle tulee tilan nimi. Pakkauksissa on myös pehmeämpi värimaailma, aiempaa selkeämpi suomenlipu-symboli ja vastuullisuusmerkintä.

– Olemme ainoa toimija Suomessa, joka tekee tilajäljitettävyttä tässä laajuudessa ja jolla on ollut tilan nimi pakkauksissa jo vuodesta 2012 lähtien. Siitäkin saadaan olla ylpeitä, sanoo Järvinen. ■

BRÄNDIUUDISTUKSEN FAKTAT

- kaikki hyödyt ja haitat perusteellisesti tutkittu
- uusi logo yhtä helposti tunnistettava kuin vanha
- lämminhenkinen, helposti lähestyttävä, positiivisesti perinteinen
- siirtymäaika vuoden 2021 loppuun asti

Kotomarkilla töissä ja lomalla

Kanojen hoidon, lastausvalmistelujen ja kanalan putsauksen väliltä on löydettävä aikaa monenlaiseen tekemiseen aina kuivaajatyömaasta kotipuutarhan hoitoon. Oman väen kova työ on arvossaan ja kipeytyneet lihakset pehmenevät pihasaunassa.

TUOTTAJAN VUOSI

Viikko tilalla -juttusarjassa seurataan neljän tilan arkea eri vuodenaikoina. Jokainen tila esittyy vuorollaan Atria Tuottajat -lehdessä ja loput kolme kertovat viikkonsa kuulumiset nettisivuilla.

Lue, miten viikko eteni muilla tiloilla: atriatuottajat.fi/viikkotilalla

”Lastausporukka, kurottajakuski ja rekankuljettajat ovat ahkeroineet taas läpi yön.”

YLIHUHTALAN PERHETILA

YRITTÄJÄT: Eino ja Eija-Liisa Huhtala

TUOTANTOSUUNTA: Broilerinkasvatus, lisäksi tilalla viljellään pääasiassa vehnää, joka syötetään omille linnuille. Viljelykierrossa myös ohra ja rehuherne.

PERUSTETTU: v. 1860

ELÄIMIÄ TILALLA: 80 000

MUUTA ERITYISTÄ: kolme aikuista tytärtä, jotka asuvat muualla, sekä vävyt jotka auttavat tilan töissä tarpeen mukaan.

MAANANTAI ☀️

Aamu valkeni aurinkoisena sateisen ja myrskyisen sunnuntain jälkeen. Kunnan sade teki todella hyvää viljelyksille, jotka jo paikoin kärsivät kuivuudesta. Myös emännän puutarhaviljelykset kaipasivat kosteutta.

Kanaloiden hoitokierroksilla ollaan erityisen tarkkoja näin muutamia päiviä ennen kuin linnut lähtevät teurastamolle. Orsien nosto toi liikkumaväljyyttä niin linnuille kuin kanalanhoitajallekin. Ilmanvaihto pidetään ihanteellisena eläimille automatiikan avulla, näin myös pehku pysyy kuivana ja lintujen jalkapohjat puhtaina ja terveinä.

Kanalakierrosten jälkeen mentiin kuivaajatyömaalle, jossa urakointiporukka oli ollut työn touhussa jo aamuhäisestä asti. Teossa oli nyt pohjakartion kokoaminen, mikä olikin aikamoista näpräämistä satojen ruuvien kiinnittämiseen. Sen jälkeen vuorossa oli pohjakartion pystytys. Osa porukasta kokosi kylmäkennoja, jotka nostettiin lämpökennojen päälle. Lämpökennot on eristetty 30 mm:n villalla, jonka jälkeen kennot pellitettiin.

Viime viikolla Atrian alkutuotannosta viestitettiin, että kesän aikana siipikarjatiloihin läpikäydään auditointi koskien tautisuojausta, eli kasvattamoiden ulkoalueilla tehdään siisteyskartoitus ja hallien sisällä hygieniarajojen tilakohtaiset tsekkaukset. Meidän tilalle auditoinnin tekijä on tulossa heti ensimmäisten joukossa. No, onneksi meillä ei mikään paniikki iskenyt, sillä hygieniarajoista olemme erittäin tarkkoja aina. Ulkoalueille omavalvonta antaa mielestämme lähes kiitettävän arvosanan, toki viljan kuivaajan rakennustöistä johtuen aiheutuu hetkellisesti ylimääräistä roinaa markille, mutta talon ripeä naisväki pitää huolen, ettei roinaa jää pidemmäksi aikaa ympäristöön lojumaan.

TIISTAI ☀️

Aamulla lähdettiin ensimmäisenä kanalakierroksille, jossa jälleen aistit herkkiä olosuhteiden ja lintujen tarkkailuun. Valaistus ja ruokinta on säädetty

nyt seuraavana iltana ja yönä tapahtuvaa lintujen teurastamolle lähtöä varten, ja toimimme broilerintuottajan laatukäsi-kirjan ohjeistuksen mukaisesti.

Kuivaajatyömaalla on vuorossa koko kennostojärjestelmän kokoaminen ja nosto sitä varten tilatulla nosturiautolla.

Eija-Liisa siirsi esikasvatettuja taimia ja yrttejä kasvihuoneeseen. Omien taimien lisäksi täytyy aina hankkia taimistolta lisää ihan vaan josko ne omat eivät onnistuisikaan. Tässä vaiheessa laitoin kasvimaallekin jo erilaisia kurpitsan taimia. Kaalien taimet saavat olla vielä purkeissa.

Iltapäivällä meillä kävi tutustumassa työharjoittelija, joka opiskelee agrotekniikkaa. Hän aloittaa meillä vielä tällä viikolla. Mukava saada nuorta väkeä porukkaan kesäksi lisää.

Illan kanalakierrokset on hoidettu ja toista kanala valmisteltu vielä lastausta varten. Kurottaja on pesty, desinfioitu ja tankattu iltaa/yötä varten.

KESKIVIikko ☀️

Aamun askareet tehtiin enää toiseen kanalaan; toisen hallin linnut oli yön ja aamun aikana keräilty Koivulahden eläinkuljetusrekkeihin ja siit Atrialle lastausporukan ja oman kurottajakuskin Joonaksen toimesta. Arvostus noille yötyöläisille! Seuraavan vuorokauden aikana tyhätään tämä toinenkin halli, joten vastaavat valmistelutyöt tehdään nyt tänne.

Kuivaajalla vuorossa on sähköpääkeskuksen rungon asennus sekä esipuhdistajan sykkloonin asennus ja putkitus.

Toimistopäivällekin piti löytää tilaa: laskuja, kirjanpitoa, EU-papereita jne.

Illalla juotiin Henna-Riikan syntymäpäiväkahvit.

TORSTAI ☀️

Lastausporukka, kurottajakuski ja rekankuljettajat ovat ahkeroineet taas läpi yön. Kurottajakuski vaihdettiin aamuyöllä, kun Eikka kävi vapauttamassa Joonaksen puikoista. Joonas otti muutaman tunnin unet ja lähti sitten rekkareissulle, nuorimies jaksaa vielä muutaman tunnin

ASIAANTUNTIJAN SILMIN

Aistit herkkinä hyvä tulee

Kuten Ylihuhtalan tilalla, myös monella muullakin tilalla odoteltiin alkukesällä sateita. Heinäkuussa sateet lopulta tulivat, mutta kuukautta liian myöhään. Tätä kirjoitettaessa ei vielä tiedetä, mikä viljasadon määrä ja laatu tulee olemaan. Varsinkin vehnän osalta elintarvikekelpoisen viljan osuus jäänee pieneksi, mutta onneksi kotieläintuotantomme pystyy hyväksikäyttämään sen vähän heikommankin laatuksen viljan, jota meidän ilmast-
to-olosuhteissamme niin valitettavan usein syntyy.

Broilerituotantoketju on tiivis ja tarkasti aikataulutettu. Untuvikkojen tuonnit ja broilerin lastaukset tapahtuvat kellontarkasti. Tuotannon seuranta, eli painonkehitys, rehun- ja vedenkulutus sekä olosuhteiden hallinta kaikki "aistit herkkinä", ovat avainasemassa parven onnistumiselle ja hyvinvoinnille.

KULUTTAJAN LUOTTAMUS PITÄÄ ANSAITA

Ei riitä, että asiat ovat kunnossa kanalan seinien sisäpuolella. Myös ulkoalueiden pitää kestää katseet. Kesän aikana teimme joka tilalle ulkoalueiden ja hygieniasulkujen auditoinnit. Tautiriskin välttämisen lisäksi tilan siisti ympäristö, jollainen Ylihuhtalan tilalla on, antaa ohikulkevalle kuluttajalle luotettavan kuvan atrialaisesta perhetilasta ja ohjaa kuluttajaa tarttumaan Atrian kanapakettiin.

Moni kuluttaja on niin vieraantunut ruoantuotannosta, ettei edes hahmota, että kaiken takana on aina ihminen ja useimmiten myös koko perhe. Siksi kuluttajan luottamusta lisää tuottajan tapaaminen "livenä" erilaisissa kauppatapahtumissa, joita on järjestetty varsinkin suurimmissa kaupungeissa. Myös Ylihuhtalan tila on ollut aktiivisesti mukana antamassa kasvoja atrialaisille perhetiloille.

Sukupolven vaihdos on tulossa Ylihuhtaloille muutaman vuoden sisällä ja jatkajat löytyvät perheen sisästä, kuten perhetilalla kuuluukin.

Harri Rosenberg
alkutuotantojohtaja Atria Siipi

unilla.

Seuraavaksi oli vuorossa hallien putsaus kuivalannasta. Siihen ryhdyttiinkin heti pikkuporukalla; huomenna sitten loput kun on omaa väkeä enemmän paikalla.

Pihasaunan löylyt pehmittivät itse kunkin työstä kipeytyneet ja väsyneet lihakset ja nivelet. Uni tuli sen jälkeen helposti.

Pihakukat, perennat, kasvimaata ja kasvihuone täytyi kuitenkin vielä emännän toimesta käydä kastelemassa. Olisipa joku tihkujärjestelmä tännekin.

PERJANTAI

Alkukesän aamut ovat niin kauniita, kun valoa, tuoksua ja vihreää on luonto tulvil-
laan. Harjoittelijamme aloittaa tänään tilallamme työt.

Halleista tyhjätään nyt lanta-/turvepeh-
kut. Tässä meillä on käytössämme niin kurottaja, Avant kuin ihan perinteiset lapio ja harja. Eikka, Tuomas ja Joonas pyörittävät koneita, ja harjoittelijalle jäi nuo lapio- ja harjahommat sekä Avant-kuskin tuuraus. Puhdasta tuli, joten pesuriurakoitsijamme Jarkko apu-
reineen saa maanantaina aloittaa pesut ja desinfioinnit.

Kaivinkonehommien aika, kun tule-
valle uudelle kuivaajalle tarvitaan oma sähköpääkeskus. Sen sähkönsyöttökaape-
lia varten Tuomas kaivoi noin 100 metriä ojaan, johon kaapeli upotettiin. Kuivaajan teossa on muuten nyt tauko. Hommaa jatketaan sitten jossain vaiheessa omalla väellä pääasiassa, vaikka toki putki- ja sähköasentajia tarvitaan vielä. Tekniikan ja automatiikan opettelu viekin sitten oman aikansa. Antti-Teollisuuden ns. kipinäpojat tulevat koekäyttämään kuivuri-
n ja opastamaan meidän omia miehiä Stand-alonen käyttöön sitten kun kaikki tarvittavat asennukset ovat valmiina. Tässäkin asiassa on menty digiharppaus nykyaikaan, kun vertaa vieressä seisovaan Jaakko-kuivuriin. Sekin palvelee edelleen viljankuivauskäytössämme vanhemmalla mutta varmalla tekniikalla.

LAUANTAI

Nyt kun meillä oli vapaa kiireetön aamu, joimme aamukahvit terassilla nauttien kauniista alkukesän lämmöstä ja luonnon hiljaisuudesta. Periaatteessa meillä alkoi nyt ns. loma ja voisi jonnekin lähteä täältä kotomarkilta koronarajoitukset huomioiden. Taidamme kuitenkin pysytellä lähiympäristössä, Suomen suvesta nauttien. Juhannuksena saamme vanhimman tyttäremme Heinin perhe-
neen Helsingistä tänne mummolaan. Nämä 9- ja 7-vuotiaat lapsenlapset takaavat sen, että vauhtia ja vipinää riittää.

Kun ollaan lomalla, niin silloinhan tehdään kaikkia rästiin jääneitä kotihom-
mia: ikkunoiden pesua, jäteasemalle vie-
tävien kamojen roudausta (tässä isäntäkin mukana) pihasaunan ja -mökin siivousta ja pesua ja niin edelleen.

Kasvihuoneesta ensimmäiset kurkut, nam.

Iida-Maria ja Tuomas lähtivät kummi-
poikansa ristiäisiin. Isäntäpariskunta itse teki parin tunnin polkupyörälenkin, jonka jälkeen pihasaunan löylyt olivat ansaitut ja tarpeen.

SUNNUNTAI

Vaikka kauniit aurinkoiset päivät ovat toivottuja ja varsinkin kesälomien aikaan, niin kyllä nyt maanviljelijät kaipaavat jo todella sadetta viljelyksilleen. Samoin on puutarhaviljelysten suhteen: työlästä on kastelukannujen kanssa kiertää.

Eikka lähti ulkoiluttamaan moottori-
pyöräänsä, vähän karstoja polttamaan. Liian vähän on tänä kesänä ehtinyt ajele-
maan. Joskus minäkin hyppäsin kyytipai-
kalle, mutta nykyään en muka ehdi.

Ruokailun jälkeen joimme iltapäivä-
kahvit terassilla. Miten se kahvi voikaan maistua niin paljon paremmalta ulkona.

Illalla vielä tulevan viikon laskujen tallennusta koneelle. Jotenkin sitä aina yrittää siirtää tuota hommaa eteenpäin, johtuneeko sitten siitä, että tein sitä työtä tarpeeksi jo edellisessä ammatissani, ennen kun jäin tähän perhetilalle töihin. Ehkäpä pikkuhiljaa siirrymme tämänkin asian osalta sähköiseen palveluun. ■

Tahtotilana tulevaisuuden valkuaisomavaraisuus

Miksi tuoda ulkomailta jotain, mitä on mahdollisuus saada omasta maasta? Rehuvalkuaisen osalta soijan tuonti on vielä välttämätöntä, mutta Atrian soijaton nautaketju ja tilajäljitettävät soijattomat sikatilat osoittavat, että meillä tuotantoketjun valkuaisomavaraisuus ei ole pelkkä haave. Avainasemassa on herneen ja härkäpavun viljelyn lisääminen.

Suurin osa suomalaisten tuotantoeläinten valkuaisarpeesta saadaan tyydyttyä kotitilan viljasta, joka on puhdasta, kotimaista ja jonka alkuperä on tiedossa. A-Rehulla tehdään nyt hartiavoimin töitä, jotta kotimaiset valkuaislähteet saadaan hyödynnettyä niin pitkälti kuin mahdollista.

– Jo nyt hyödynnämme Altian tehtaalta Koskenkorvalta saatavan sivuvirran, eli kotimaisen ohravalkuaisrehun, ostamme kotimaista rypsipuristetta sekä käytämme hernettä ja härkäpapua rehun valmistuksessa. Tämän lisäksi tarjoamme viljelysopimuksen tehneille viljelijöille ainoana Suomessa takuuhinnan viljasta ja palkokasveista, kertoo A-Rehun hankintapäällikkö **Taneli Marttila**.

Marttilan mukaan lisäystä nykyiseen tarvitaan silti kaikkien valkuaiskasvien osalta, jotta ei oltaisi riippuvaisia Etelä- ja Pohjois-Amerikasta tuotavasta soijasta.

– Atrian tuotantoketjun rehuraaka-aineiden korkean kotimaisuusasteen toivotaan olevan jatkossa myös kilpailuetu, joka edistää samalla ympäristön kestävyyttä.

Atrian konkreettisenä tavoitteena on järjestää tuottajille edellytykset soijattomaan siipikarjan kasvatukseen

vuonna 2022. Siihen ei kuitenkaan päästä pelkkää herneen viljelyä lisäämällä, vaan lisäystä tarvitaan kaikkiin kotimaisiin valkuaiskasveihin.

"Loppuvuodesta A-Rehu aloittaa uuden vähemmän haitta-aineita sisältävän härkäpapulajikkeen myynnin."

ENITEN VOITETTAVAA VILJELIJÄLLE

Valkuaiskasveista herneen ja härkäpavun lisääminen on A-Rehulla nyt fokuksessa, eikä syyttä. Niiden viljelyssä on Marttilan mukaan eniten voitettavaa sekä viljelijällä että ympäristöllä. Tyypeä sitovat valkuaiskasvit ovat viljelijälle edullisia, sillä niitä ei tarvitse juuri lannoittaa ja ruiskuttaa, hinnoittelu on hyvä ja etua tulee myös sadonlisäyksen kautta.

– Meillä herneen ja härkäpavun takuuhinta on ollut 200 euroa jo parin vuoden ajan sopimusviljelijöille. Kun niitä lisätään viljelykiertoon, viljan keskimääräiset satotasot paranevat. Omalla tilallani Jurvassa keskisadon lisäystä on tullut viljoilla noin 1 000 kg/ha.

SATOA LISÄÄVÄ KAKSIKKO

Vaikka typen sitominen pelttoon on kotimaisten palkokasvien eduista tunnetuin, se ei yksin selitä herneen ja härkäpavun positiivista vaikutusta satoihin. Ne parantavat maaperää myös juurillaan.

– Herneen juuristo on hento mutta laaja, ja härkäpavulla on paalujuuri, josta lähtee pieniä hentoja juuria sivuille. Molempien juuristot kuohkeuttavat maata etenkin kovilla savisilla maaperillä ja pumppaavat ravinteita pintaan. Kuorettuminen ei ole ongelma sen enempää herneelle kuin härkäpavullekaan, sanoo Marttila.

Kun hernettä tai härkäpapua halutaan lisätä viljelykiertoon, niiden välissä täytyy pitää viisi välivuotta, sillä niille tyypilliset kasvitaudit säilyvät maassa 3–5 vuotta. Jos vuonna 2020 viljelit hernettä ja härkäpapua, voit viljellä niitä samoilla peltolohkoilla seuraavan kerran vuonna 2026.

PERUSTUKSET KUNTOON

Kuluvana vuonna A-Rehu on saanut herneen viljelypinta-alat ja suorien viljelysopimusten määrän kasvamaan merkittävästi. Viljelijöiden ohella asiasta

on kiittäminen A-Rehun sinnikästä työtä herneen viljelyvarmuuden parantamiseksi: herneelle myönnettiin tänä vuonna korrensäädelylupa.

– Aiemmin puinti on ollut herneen viljelyn hankalin osa, koska herne lakoontuu helposti. Tukesin myöntämän korrensäädelylupavaroituksen ansiosta herneen vartta saadaan vahvistettua, Marttila sanoo.

Härkäpavun viljelyssä kasvua odotetaan jo ensi vuodelle, sillä tänä syksynä A-Rehu aloittaa uuden selvästi vähemmän haitta-aineita sisältävän härkäpapulajikkeen myynnin. Lajike on nimeltään Vire, ja sen on kehittänyt suomalainen Boreal.

– Vire sisältää selvästi vähemmän visiiniä ja konvisiiniä, jotka rajoittavat perinteisten härkäpavun käytön etenkin broilerin rehussa. Sen ansiosta olemme askeleen lähempänä soijasta vapautumista, Marttila sanoo.

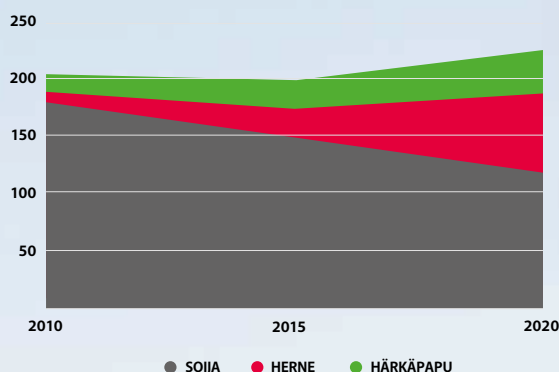
Kahden vuoden päästä viljelyyn saadaan myös toinen täysin uusi ja haitta-aineeton härkäpapulajike, jonka nimi on jo tiedossa: Into. Toivotaan, että nimi on enne. ■

VIRE-HÄRKÄPAPU

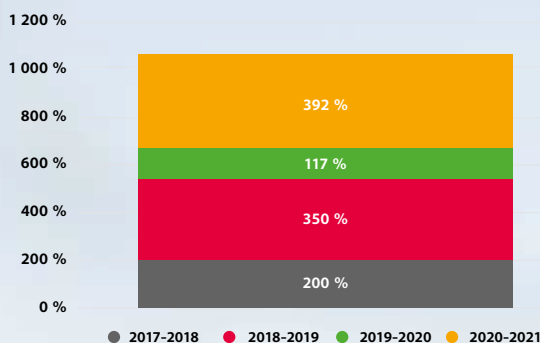
- Uusi vähemmän haitta-aineita sisältävä härkäpapulajike
- Sisältää vähemmän visiiniä ja konvisiiniä.
- Lajikkeen on kehittänyt suomalainen kasvinjalostaja Boreal
- Tulossa myyntiin loppuvuodesta 2020
- Lajike soveltuu käytettäväksi myös broilerin ja porsaiden rehuun, toisin kuin perinteiset härkäpapulajikkeet.

KEHITYSSUUNTA SUOMESSA 2010-2020

SOIJAN MAAHANTUONNIN sekä herneen ja härkäpavun viljelyalojen kehitys Suomessa osoittaa, että soijan tuontitarve vähenee sitä mukaa kun herneen ja härkäpavun viljelyalat kasvavat.

A-REHUN HERNESOPIMUSTEN VUOTUINEN KASVU %

A-REHUN TEKEMIEN herneenviljelysopimusten määrät ovat kasvaneet voimakkaasti vuoden 2016 jälkeen. Kasvua on ollut joka vuosi reilusti yli 100 % ja kasvu kiihtyy. Härkäpavun osalta kasvun odotetaan alkavan uuden lajikkeen myötä.

20 vuotta laatuvasikkaa Vahvialasta

Vahvialassa tehdään tinkimätöntä työtä vasikkakasvatuksen eteen. Elokuussa tuli 20 vuotta siitä, kun ensimmäiset ternivasikat saapuivat juottamoon Lappeenrantaan.

Kolmivaihekasvatus oli Suomessa tuolloin alkumetreillä ja Vahviala oli ensimmäisiä ison kokoluokan juottamoita, jotka lähtivät siihen mukaan. Vanha sikala oli muutettu 120-paikkaiseksi jatkuvatyttöiseksi juottamoksi ja tilalla rakennusvaiheessa olleesta 100 emolehmän karjasta luovuttiin. Emopihatto muutettiin teiniosastoiksi, jotka palvelevat vielä tänäkin päivänä.

Juottamon toiminta alkoi Antero Vahvialan nimissä. Keväällä 2003 tila muuttui maatalousyhtymäksi, kun Anteron pojat Mikko ja Heikki tulivat mukaan, ja lopullinen sukupolvenvaihdos tehtiin vuonna 2006. Jo keväällä 2007 valmistui uusi isompi juottamo vanhan sikalan tilalle. Vuonna 2017 tila muutettiin osakeyhtiöksi ja Mikon vaimo Heidi tuli mukaan osakkaaksi.

Juottamossa on neljä 120 vasikan osastoa eli yhteensä 480 paikkaa. Se on itse suunniteltu ja tehty mahdollisimman yksinkertaiseksi ja helppohoitaiseksi. Teiniosastoihin mahtuu 240 vasikkaa, minkä lisäksi yksi 70 vasikan erä jää vuodessa kasvamaan teuraaksi. Viljelyssä on 120 hehtaaria peltoa, josta valtaosa on nurmella.

HYVÄT VASIKAT OVAT KUNNIA-ASIA

Vahvialan juottamo on tunnettu siitä, että sieltä lähtee eteenpäin tasalaatuisia ja hyvin kasvavia vasikoita. Heidi vastaa pääasiassa vasikoiden hoidosta ja lääkinästä.

– Hengitystietulehdukset aiheuttavat eniten haasteita ja niitä joudutaan lääkittämään. Meille on kuitenkin kunnia-asia tuottaa hyviä vasikoita loppukasvattajille ja pyrimme tekemään kaikkemme sen eteen, Heidi kertoo.

Mikko hoitaa ison osan juoksevista asioista ja osallistuu joka hommaan tarpeen vaatiessa. Heikin vastuulla taas on appeen teot ja kuivittaminen.

– Kyllä tässä kaikki mahdolliset vaikeudet on nähty, Mikko naurahtaa, kun häneltä kysyy, miten nämä vuodet ovat menneet.

”Meille on kunnia-asia tuottaa hyviä vasikoita loppukasvattajille ja pyrimme tekemään kaikkemme sen eteen.”

Vuosien varrelta kerrottujen juttujen perusteella tulee selväksi, että laiskan leipää ei ole Vahvialassa syöty. Kaikki rakennukset on tehty itse, samoin kuin kaikki muutkin työt, ja säästöjä on haettu sitä kautta. Rakennusten hyvä kunto ja pihapiirin siisteys on silmiinpistävän ihailtavaa.

TIIMI, JOKA TOIMII

Vahvialan kaltaisessa rahtijuottamossa elanto on kiinni pelkästään siitä, millaisia vasikoita saadaan eteenpäin. Juottaminen on perustanut koko ajan sivutuotteisiin, kuten esimerkiksi purkumaitoihin ja erilaisiin maitojauhe-eriin.

– Meillä on kyllä juotettu vasikoita vaikka millä, Vahvialat nauravat. Työtähän se lisää ja esimerkiksi juottoautomaateissa nämä eivät toimisi. Vasikoilla on käytössä vapaa juotto ja täysaperuokinta, joka on koettu helpoksi ja edulliseksi.

– Tämä on meidän juttu ja meillä vain yksinkertaisesti on tiimi, joka toimii, Vahvialat kiteyttävät. ■

Heidi, Mikko ja Heikki Vahviala muodostavat toimivan tiimin. Koko kolmikko on ollut mukana juottamon toiminnassa aivan alusta asti.

VAHVIALA OY

OMISTAJAT: Heikki, Mikko ja Heidi Vahviala

- 800 eläinpaikkaa
- Vasikoiden päiväkasvu 1100 g/pv
- Täysaperuokinta ja vapaa juotto
- Viljelyssä 120 ha: 70 ha nurmella, loput ohraa ja vehnää.

TEKSTI: Laura Lindén, C2

Tuottavuus nousuun päästöjä pienentämällä

Tilan hiilitaseeseen on mahdollista vaikuttaa pienin tai vähän isommin panoksin. Resurssien mahdollisimman tehokas ja järkevä käyttö on tässä avainasemassa. Lue, miten oma biokaasulaitos, nollakuitukokeilu, tilan hiilitaselaskenta ja hyvä eläinterveys voivat vaikuttaa toiminnan hiilidioksidipäästöihin ja kannattavuuteen.

”Kun on kärryillä, asioille voi tehdä jotain”

Kun Atria teetti Ahti ja Jussi Hannulan emolehmätilan tuotannosta talvella 2019 hiilitaselaskelman, tuotannon hiilijalanjälki osoittautui varsin pieneksi: 20,01 kg CO₂e/teuraskilo.

Hannula on pohtinut positiivisen hiililaskelman tärkeimpiä syitä yhdessä Atria Nauta -ketjun asian- tuntijoiden kanssa, Envitecpolislin tekemän raportin pohjalta. Hannulan luomuemotilalla on 80 emoa ja loppukasvatus, sekä noin 200 hehtaaria luomupeltoa. Pienen hiilijalanjäljen takana on monta tekijää, muun muassa hyvät tuotantotulokset eläimillä ja hyvät sadot peltojen luomuviljelyssä. Näin panosten käyttö tuotettua lihakiloa kohden on maltillista.

- Yksi tärkeistä mittareista on päiväkasvu. Kun päiväkasvu on hyvä, lihakilon tuottamiseen kuluu kokonaisuudessaan vähemmän aikaa, tilaa ja rehua, eli hiilitase on pienempi, Hannula summaa.

-Hieholla 643 gramman päiväkasvu on todella hyvä ja nyt on toiveissa, että sonnien osalta päästäisiin yli 800 gramman nettopäiväkasvun.

SATOTASO JA TEURASPAINO

Cool farm tool -laskentatyökalulla tehdyssä laskennassa huomioitiin mm. eläintiedot ja tuotantomäärät, peltoviljely, rehujen kulutus, lannan käsittely ja säilytys, sähkön ja lämmön kulutus sekä polttoaineiden kulutus.

-Myös satotason vaikutus näkyi hiilitaseessa. Viime vuonna saatiin poikkeuksellisen hyvä sato, joten laskelmaa tarkistettiin käyttämällä keskimääristä satotasoa, Hannula toteaa.

Niin ikään riittävän korkea teuras-

paino alentaa hiilijalanjälkeä. Emolehmä syö joka tapauksessa tarvitsemansa määrän rehua ja tuottaa metaania, joten sen aiheuttama hiilijalanjälki muodostuu sitä pienemmäksi, mitä enemmän teuraskiloja se tuottaa vuodessa.

VILJELYN MERKITYS

Hannulan tilalla Pohjois-Pohjanmaan Sievissä viljelyä on kehitetty Atria Naudan kanssa ja peltojen hyvään kasvukuntoon on panostettu pitkäjänteisesti. Luomuviljelyn satotasoihin on oltu tyytyväisiä. Tällä suunnalla lähes kaikilla on osa pelloista turvemaata, niin myös Hannuloilla. Maaperän hiilensidontaa tai turvemaiden päästöjä ei kuitenkaan tällä hetkellä huomioida hiilijalanjälkilaskelmissa. Jos huomioitaisiin, sen vaikuttaisi merkittävästi myös Hannulan tilan hiilitaseeseen. Turvemaiden nurmi- viljelykierrossa on Hannulan mukaan yhä liikkumavaraa ja mahdollisuuksia hiilipäästöjen vähentämiseen.

-Meillä on 3 vuotta nurmea ja 2 vuotta viljaa, joten maat ovat koko nurmikierron ajan kyntämättä ja muokkaamatta. Täydennyskylvöillä nurmikiertoa voisi vielä muutaman vuoden pidentää.

Laskelmia tehdään, jotta saadaan tietoa asioiden nykytilasta, joita on sen jälkeen mahdollista lähteä kehittämään. Sama pätee niin talouteen kuin ympäristöön.

- Päällimmäisenä jäi mieleen, että tehokas tuotanto on myös ympäristöteko, Hannula sanoo. ■

KOLME FAKTAA

- 1** Emolehmästä aiheutuva hiilijalanjälki tuotettua naudanlihakiloa kohden pienenee teuraspainon noustessa.
- 2** Hyvillä tuotantotuloksilla (hyvät kasvut, pieni hävikki) saavutetaan pieni hiilijalanjälki.
- 3** Hannulan tuottaman naudanlihan hiilijalanjälki on sarjassaan erinomaisella tasolla. Eurooppalaisissa selvityksissä emolehmiin perustuvan naudanlihan hiilijalanjälki on tasolla 23–35 kg CO₂e/teuraskilo, ja FAO:n raportissa vuodelta 2013 vastaavaksi kansainväliseksi tasoksi on arvioitu keskimäärin 67 kg CO₂e/teuraskilo.

”Tehokas tuotanto on myös ympäristöteko.”

”Resurssi- tehokkuus tuo terveyttä”

Atrialla on eläinterveydessä toimittu jo pitkään kolmella rintamalla: eläinten, ihmisten ja ympäristön hyvinvointi huomioon ottaen. Siitä hyötyy koko ketju.

Meidän tuottajien arjessa kestävä ympäristö ei ole vaaleanpunaista hattaraa vaan kovan tekemisen tulos, toteavat Atria Tuottajien eläinlääkärit **Taneli Tirkkonen** ja **Päivi Perko-Mäkelä** yksimielisesti.

He ovat vakuuttuneita siitä, että maailman parhaita kasvatustuloksia takovat suomalaistuottajat ovat hyvin perillä resurssitehokkuuden tuomista eettisistä hyödyistä, jotka koituvat lopulta niin ihmisen, eläimen kuin ympäristön hyväksi.

– Terve ja hyvinvoiva eläin ei hukkaa resurssejaan sairastamiseen, eivätkä eläimeen tehdyt panostukset ja energia valu hukkaan, vaan ne tulevat mahdollisimman hyvin hyödynnettyä ja näkyvät päiväkasvussa. Perussairastavuutta on meillä paljon vähemmän kuin muualla, vahvistaa Tirkkonen.

– Terveys näkyy antibioottien käytön vähäisenä tarpeena ja esimerkiksi siinä, että broilereita ei ole tarvinnut rokottaa eikä lääkittää 10 vuoteen, Perko-Mäkelä komppaa.

SYYTÄ OLLA VALPPAANA

Kun hyviä asioita eläinterveyden hyväksi on tehty vuosikymmeniä, olisi helppoa tuudittautua liialliseen itsetyytyväisyyteen.

– Hyvää tilannetta pitää osata ylläpitää ja arvostaa. Kaikki eivät enää muista porrasyskäsaneerauksia ja millaista silloin oli, Perko-Mäkelä sanoo.

– Pitää oppia uutta, käyttää kertynyttä viisautta, eikä tehdä vanhoja virheitä uudelleen. Kotieläintuotannon mahtimaat oppivat jatkuvasti meidän tekemistämme ja voivat mennä ohi, jos emme liiku eteenpäin, Tirkkonen muistuttaa.

YKSI TERVEYS

Atria on mukana Helsingin yliopiston One Health -tutkimushankkeessa, jossa lähtöajatus on pitkälti sama kuin Atrian tuotantoketjun ohjauksessa. Ihmisten ja eläinten terveys ovat sidoksissa paitsi keskenään myös ympäristöön

– Atria on sellainen paketti, että me oikeasti pystytään tähän. Koska osuusteurastamon piirissä on kaikki osaaminen, olemme voineet kehittää tuotantoa tähän suuntaan, sanoo Tirkkonen.

– Emme toimi vain lihanmyyntiä tai teurastamoa ajatellen vaan huomioimme kokonaisuuden. Koko ketju, myös oma rehutehdas, pyrkii lisäämään eläinten hyvinvointia. Kenellekään ei ole etua siitä, jos eläimet voivat huonosti tai jos tuoteturvallisuus ei ole huippuluokkaa, Perko-Mäkelä toteaa.

Tälle pohjalle on hyvä rakentaa kestävää toimintaa, joka koituu myös ympäristön hyväksi. ■

KOLME FAKTAA

- 1** Kaikki tuontieläimet ovat riski eläinterveydelle, noudata ETT:n ohjeita.
- 2** A-Rehu pyrkii aina kustannustehokkaaseen rehuun laadukkailla raaka-aineilla.
- 3** Terve eläin käyttää resurssit tehokkaimmin hyödyksi.

”Pitää oppia uutta, käyttää kertynyttä viisautta, eikä tehdä vanhoja virheitä uudelleen.”

”Parempi hiilitase voi pelastaa ilmaston”

Muuttuuko ilmasto ja mihin suuntaan? Se on 150 lehmän maitotilaa Särkisalmella pitävän Vesa Parvisen mukaan keskeinen kysymys kestävän kehityksen ohjaamisessa.

Maitotilan lisäksi Parvisella on 150 hehtaaria luomuviljeltyä peltoa, jonka pääkasvina on säilönurmi.

– Tämä oli 22. kesä luomussa, ja viimeisen 5 vuoden aikana on lähdetty etsimään ratkaisuja siihen, miten vesi saataisiin kestävästi maaperässä ja parannettua multavuutta. Meillä on eri karkeusasteisia peltoja, jotka ovat normaalisti multaköyhiä ja osin herkästi huuhtoutuvia. Parempi multavuus tarkoittaa parempaa hiilitasetta ja satotasoja, Parvinen pohtii.

NOLLAKUITUA PELTOON

Parvisen tila on ollut kevättalvesta 2019 lähtien mukana Carbon Action -yhteistyössä, jossa yli 100 hiilipilottitilaa toteuttaa omilla pelloillaan tarpeeseensa ja tilanteeseen sopivia viljelytoimenpiteitä. Toimenpiteet tähtäävät hiilen varastoitumiseen sekä maan kasvukunnon parantamiseen, ja Carbon Actionin tutkijat keräävät tutkimustietoa niiden vaikuttavuudesta. Pilottitilojen koe- ja verrokkilohkolla tehdään maaperätutkimukset sekä ennen toimenpidettä että sen jälkeen.

– Meillä toimenpiteenä on nollakuidun lisääminen. Se kynnettiin peltoon viime syksynä. Viisivuotisen viljelykierron päättyessä selvää, onko muutos todellinen. Olen jo aiemmin lisäillyt nolla-

kuitua muille lohkoille, ja siitä on tullut hyvä ”mutu-tunne”. Jos käy niin kuin kuvittelen, maan multavuus ja vedensitomien paranee. Silloin kasveilla on enemmän vettä käytössä ja ravinteiden pysyminen hiesumailla paranee, Parvinen kertoo.

Ravintoköyhän nollakuidun vaikutus perustuu siihen, että materiaali lahoaa ja muuttuu humukseksi ja mullaksi. Parvinen kertoo valinneensa nollakuidun siksi, että sitä on hänelle helposti ja halvalla saatavilla läheisen puuteollisuuden ansiosta. Peltojen nurmilajiksi hän on valinnut isoa juurimassaa muodostavan carbonurmen.

HYVÄKSI KOETTUJA

Parvinen on kokeilemalla todennut hyväksi myös muita hiiliviljelytoimenpiteitä. Yksi niistä on säilörehun niittokorkeuden nostaminen, minkä on todettu edistävän hiilen pysymistä maaperässä ja vauhdittavan nurmen uudelleen kasvua.

Lisäksi hän on tehnyt sopimuspelloillaan minimiuokkaukokeita, jotka ovat antaneet lupaavia tuloksia kuivina keväinä.

– Luomuviljelyn ja rikkakasvien hallinnan yhdistäminen ovat kuitenkin vielä haaste, johon ei ole löytynyt ratkaisua. Paras lopputulos voi lopulta löytyä perinteisiä ja luomumenetelmiä sopivasti yhdistelemällä. ■

KOLME FAKTAA

- 1** Maaperän perusasiat kannattaa pitää kunnona: huolehdi maaperän vedenläpäisy- ja sitomiskyky sekä perusajituksesta, ja valitse sellaiset viljelykierrot ja kasvit, jotka pystyvät sitomaan pellon pintaa.
- 2** Pidä mieli avoimena. Jos kuulet hyvän vinkin, voit testata toimenpidettä ensin omin päin.
- 3** Hiiliviljelyn toimenpiteet ovat viljelijöille pääsääntöisesti myös taloudellisesti mielekkäitä.

**”Nollakuitu-
kokeiluista
on tullut hyvä
mutu-tunne.”**

”Lannanlevitys helpottuu ja muuttuu taloudellisemmaksi”

Vehmaalaisen emakkosikatilan yhteyteen on rakenteilla biokaasulaitos, osakeyhtiömuotoinen Biopir Oy, jolle on asetettu kunnianhimoiset tavoitteet: käsitellä 20 000 tonnia sikalan raakalantaa vuodessa.

Kolmen osakkaan yhteiselle tilalle valmistuvan biokaasulaitoksen on tarkoitus tuottaa jatkossa kaikki sikalan tarvitsema sähköenergia (n. 800 000 kW/v) ja lämpö.

– Tähän mennessä lämmitykseen on käytetty polttoöljyä, joten CO₂-vähennystä saadaan sitä kautta. Kun biokaasuprosessi on käynnissä, ei myöskään raakalannan välivarastointia tarvita, ja hajoamisesta aiheutuvat metaani- ja typpipäästöt vähenevät. Tärkein ajuri omaan laitokseen on se, että prosessin jälkeen typpi muuttuu ammoniumtypeksi, mikä muuttaa lannanlevitystä taloudellisemmaksi, kertoo Biopir Oy:n osakas **Jyrki Heilä**.

Osakkaat Jyrki Heilä, **Matti Isola** ja **Jari Kaskinen** eivät ole biokaasuasioissa ensikertalaisia vaan pikemminkin pioneerejä. He olivat mukana jo vuonna 2002 perustamassa biokaasulaitos Biovakka Oy:tä, jonka Gasum on sittemmin ostanut itselleen. Tilan raakalantaa on kuljetettu tähän mennessä käsiteltäväksi samaiselle laitokselle.

– Biokaasun ydinkysymykset tuli opittua kantapään kautta Biovakan aikana ja sitä kautta meille on kertynyt myös osaamista aiheesta, Heilä kertoo.

OPTIMAALISEMPI LIETE

Biopir Oy:n laitos eroaa monesta muusta

tilakohtaisesta laitoksesta siinä, että mesofilisen prosessin jälkeen lietelannan kiintoaine ja neste on tarkoitus erottaa, jotta nesteen fosforitaso saadaan matalaksi ja lähialueen viljelijöille pystytään tarjoamaan kasvin kannalta optimaalisempaa lietettä. Tämä lyhentää nesteen osalta kuljetusmatkoja ja vähentää tarvetta etäisemmille levitysalueille. Kuivempi kiintoaine viedään kauemmas.

– Jatkossa tarvitsemme myös vähemmän keinolannoitteita, kun saamme omasta takaa kasveille käyttökelpoisempaa typpilannoitetta, joten sitäkin kautta pitäisi tulla säästöä ja ympäristöhyötyä, sanoo Heilä.

TALVI NÄYTTÄÄ

Uuden biokaasureaktorin valmistelu alkoi jo vuosia sitten, ja luvat hoidettiin kuntoon vuoden 2017 aikana. Nyt rakennustyöt on aloitettu ja ne kestävät noin 6 kuukautta, sillä tilalle rakennetaan biokaasureaktorin lisäksi myös katettu varastotila nestemäiselle lannalle (4 x 3 000 m³:n varastoallasta). Lähes kaikki vanhat altaat ja säiliöt, joihin raakalantaa on aiemmin kerätty odottamaan kuljetusta, voidaan hyödyntää.

– Olemme ostaneet avaimet käteen -toimituksen, ja valmista pitäisi olla vuodenvaihteen tienoilla. Talvi näyttää, pärjätäänkö omalla biokaasuenergialla, toteaa Heilä. ■

KOLME FAKTAA

- 1** Selvitä biokaasulaitoksen kannattavuus tilallasi.
- 2** Mieti ajankäyttöäsi. Biokaasulaitoksesta aiheutuu pientä lisätyötä mm. siisteyden ylläpidon, laitteiden tarkastuksen ja huoltotoimenpiteiden muodossa.
- 3** Jos et tiedä jotain, kysy neuvoa tai opettele kantaan kautta.

”Talous edellä täytyy mennä.”

PRO GRADU -tutkielman kirjoittaja Vilma Perälä on vastavalmistunut kauppätieteiden maisteri, joka työskentelee tällä hetkellä tilintarkastajana Helsingissä. Vilma on työskennellyt Atrialla aiemmin useampana kesänä, niin tehtaalla Nurmossa kuin toimistossa Itikanmäellä taloushallinnossa sekä Atria Tuottajilla.

Miten teidän tilan taloutta **johdetaan?**

Maatalouden kannattavuutta voidaan parantaa talousjohtamisen avulla; silti maatalousyritysten talousjohtaminen on yleisesti ottaen liian vähäistä. Mitä talousjohtaminen tarkoittaa ja miksei sitä hyödynnetä maatalousyrityksissä riittävästi? Vilma Perälä perehtyi pro gradu -tutkielmassaan suomalaisten maatalousyritysten talousjohtamisen tilaan, haasteisiin ja mahdollisuuksiin.

Suomessa maatalouden tuottama ruoka on laadultaan ja puhtaudeltaan erinomaista. Maataloustemme taloudellinen tilanne on kuitenkin huolestuttava, sillä sen kannattavuus on heikentynyt jatkuvasti 2000-luvulla. Ruokaketju ilman kannattavaa alkutuotantoa ei ole toimiva, joten on tärkeää, että maatilat menestyvät taloudellisesti.

Millä tavalla maatalousyritykset hyödyntävät talousjohtamista? Mitkä tekijät rajoittavat talousjohtamista maatalousyrityksissä? Miten maatalousyritysten talousjohtamista voisi kehittää? Näitä näkökulmia tarkastelen pro gradu -tutkielmassani, joka on toteutettu toimeksiantona Atria Tuottajille keväällä 2020.

MIKÄ TALOUSJOHTAMINEN?

Talousjohtaminen tarkoittaa yrityksen johtamista taloudellista tietoa hyväksi käyttäen. Siinä keskeistä on laatia ja analysoida taloudellisia raportteja, jotka tukevat yrityksen päätöksentekoa.

Tutkielman perusteella maatalousyritysten talousjohtaminen on liian vähäistä ja se käsittää pääasiassa vain lakisääteisten ja pakollisten raporttien, kuten veroilmoituksen ja tilinpäätöksen, laatimisen. Sisäistä laskentaa ja talouden seurantaa, kuten budjetoitua tai kustannuslaskentaa, ei tehdä maatalousyrityksissä välttämättä ollenkaan. Heikosta yleiskuvasta huolimatta on kuitenkin yrittäjiä, jotka johtavat maatalaansa ammattitaitoisesti taloudellista tietoa aktiivisesti hyödyntäen. Nämä maatilat rakentavat maatalouden tulevaisuutta, sillä talousjohtamisen avulla heidän liiketoimintansa on kannattavampaa.

TALOUSJOHTAMISEN HAASTEET

Tutkielman mukaan maatalousyritysten talousjohtamista rajoittavat muun muassa yrittäjän oma talousosaaminen ja asenne, maataloustuet, maatalouden lainsäädäntö sekä talousneuvonta ja talousjohtamisen työkalut.

Valtaosalle maatalousyrittäjistä talousasiat ovat vaikeita ja heidän talousosaamisensa on heikkoa. Myös yrittäjän asenne rajoittaa talousjohtamista, sillä maatalousyrittäjät eivät tyypillisesti ole kiinnostuneita talousasioista, vaan heidän huomionsa on vain tuotannossa ja tilaa johdetaan tuotantolukuihin perustuen.

Maatalousyrityksissä ei useinkaan ole laadittu strategiaa, joka olisi päivitetty ajan tasalle tai kirjoitettu ylös, mikä on pitkäjänteisen talousjohtamisen kan-

nalta haasteellista. Kun talousosaaminen on heikkoa eikä strategiaa noudateta, maatalousyrittäjät saattavat tehdä harjoittamattomia investointeja peltoihin ja koneisiin.

Talousjohtamista rajoittavat osaltaan myös maataloustuet, jotka ovat merkittävä osa maatalousyritysten liikevaihtoa. Tukien avulla on luotu kattava turva verkosto, jonka myötä paine tehostaa toimintaa talousjohtamisen avulla on pienempi. Myös yksityisiä maatalouden harjoittajia koskevat lakisääteiset vaatimukset kirjanpitoon tai raportointiin liittyen mahdollistavat sen, ettei heidän ole pakko raportoida taloudestaan kuin kerran vuodessa maatalouden veroilmoituksella.

Lisäksi tarjolla oleva talousneuvonta ja talousjohtamisen työkalut rajoittavat maatalousyritysten talousjohtamista, sillä ne eivät vastaa maatalousyrittäjien tarpeisiin. Kun maataloille ei ole tarjolla oikeanlaista talousneuvontaa ja maatalouden ominaispiirteisiin soveltuvia talousjohtamisen välineitä, he mitä epätodennäköisemmin hyödyntävät talousjohtamista liiketoiminnassaan.

TALOUSJOHTAMISEN KEHITTÄMINEN

Maatalousyritysten talousjohtamista voisi ensisijaisesti kehittää parantamalla tarjolla olevaa talousneuvontaa ja talousjohtamisen työvälineitä. Sen myötä myös yrittäjien talousosaaminen ja asenne voisivat kehittyä paremmiksi.

Lisäksi maatalousyritysten taloudellista raportointia tulisi kehittää, jotta tilat seuraisivat talouttaan aktiivisesti ja laatisivat taloudellisia raportteja säännöllisesti verovuoden aikana. Maataloudenharjoittajat voisivat vapaaehtoisesti siirtyä kuukausiarvonlisäveron piiriin ja laatia tilinpäätöksen, vaikka lainsäädäntö ei sitä edellytä. Erityisesti maatalouden taseen laatiminen olisi merkittävä kehitysaskel, sillä taseen avulla yritys voi hahmottaa pääomarakenteensa ja sen kehittymisen.

Myös maatalousyritysten sisäistä laskentaa tulisi kehittää lisäämällä esimerkiksi kustannuslaskentaa sekä budjetoitua. Näin talousjohtamista voitaisiin saada parannettua operatiivisella tasolla, mikä auttaisi pysymään myös strategisissa, pidemmän aikavälin tavoitteissa.

Tutkimustulokset perustuvat pro gradu -tutkielmaan *Kotieläintuotantoon erikoistuneiden maatalousyritysten talousjohtaminen Suomessa*. ■

VINKKEJÄ TALOUSJOHTAMISEEN

- 1** Perekdy talouden peruskäsitteisiin ja tunnuslukuihin, jotta ymmärrät maatilasi taloudellisen tilanteen ja voit kehittää sen toimintaa talouslukujen pohjalta.
- 2** Tarkastele maatilasi taloutta säännöllisin väliajoin, jotta voit arvioida maatilasi menestystä ja reagoida poikkeamiin ajoissa.
- 3** Laadi maatilallesi strategia ja seuraa sen toteutumista.
- 4** Kouluttaudu ja verkostoidu, jotta voit parantaa osaamistasi sekä luoda hyödyllisiä kontakteja.
- 5** Rakenna hyvät ja avoimet suhteet sidosryhmiisi, äläkä epäröi pyytää tarvittaessa apua!

”Ruokaketju ilman kannattavaa alkutuotantoa ei ole toimiva, joten on tärkeää, että maatilat menestyvät taloudellisesti.”

Sikahankkeissa kilpailukykyä kehitetään yhdessä

Atria Sika -alkutuotannossa on viimeisen viiden vuoden aikana toteutettu monia kehittämis- ja tutkimushankkeita ja saatu paljon aikaan.

Tällä hetkellä kehityshankkeidemme budjetti on yhteistyöhankkeet mukaan lukien lähes miljoona euroa ja viiden vuoden tarkastelujaksolla puhutaan yli 4 miljoonan euron hankkeista. Atria Sika -ketjun itse koordinoimien hankkeiden osuus potista on noin 1,6 miljoonaa euroa. Lisänä ovat valtavat EU-tason hankkeet. Makera on ollut pääasiallinen hankkeiden rahoittaja.

Hankkeissa on tutkittu muun muassa ruokintaa ja rehustusta, kehitetty koe-tilatoimintaa sekä selvitetty sikarotujen välistä kilpailukykyä. Niissä on panostettu bioturvallisuuteen, lantaan ja asioiden hallintaan, sekä selvitetty sikaloiden elinkaarikustannuksia ja käynnistetty korjausinvestointeja.

OPPIA MYÖS PROFESSOREILLE

Hyvää lisäarvoa tälle kehitykselle tuovat yhteiset hankkeet yliopistojen ja Luonnonvarakeskuksen kanssa. Riittävän käytännönläheisissä hankkeissa tutkijat ja professorit saavat todennukaisen kuvan tilan arjesta ja ympäristöstä muuttujineen. Tieto siirtyä tilatasolta professoreille ja toisinpäin – kaikki oppivat. On ollut myös mahtava huomata, miten

hyvin atrialaiset tilat ovat hankkeisiin osallistuneet ja taipuneet milloin mihinkin selvitykseen keskellä. Vaikka tästä aiheutuu välillä enemmänkin lisätyötä tilojen arkeen, asenne on, että yhdessä tätä kehitystä viedään eteenpäin. Arvostan!

LÄÄKINTÄ JA KASVATUSOLOSUHTEET

Vuoden lopulla valmistui lääkkeiden käytön vähentämiseen paneutuva hanke, jonka keskeinen löydös oli olosuhteyhteys. Lääkkeitä käytetään pääsääntöisesti sairauksiin, jotka ovat yhteydessä kasvatusolosuhteisiin. Lääkkeiden käyttötarvetta voidaan todennäköisesti vähentää edelleen kasvatusolosuhteita parantamalla. Tämä on oleellinen kilpailukykytekijä meille tulevaisuudessa. Jatkohankkeena käynnistyi tutkimus, joka avulla pyritään ymmärtämään, mitä suolistomikrobit meille siasta kertovat. Onko niillä vaikutusta käyttäytymiseen tai teurastamohylkäykseen? Hankkeista jalostuu vähintään kaksi väitöskirjaa Helsingin yliopistolta.

TUTKIMUKSEN UUDET TUULET

Syksyn aikana tuloksia odotetaan rehuun lisätyn fosforin vähentämisen vaikutuk-

sista muun muassa luuston rakentamiseen, ympäristöön ja tuotantotuloksiin. Toivottavasti pääsemme soveltamaan myös tämän tutkimuksen tuloksia käytäntöön.

Uusimpana käynnistyneenä hankkeena on Vapaaporsituksella parempaa hyvinvointia, jossa pyritään ymmärtämään vapaaporsituskarsinoiden toimivuus, turvallisuus sekä työn tehokkuus emakoiden ja porsaiden hyvinvoinnin lisänä. Meillä on hyvin vähän Suomen olosuhteisiin sovellettavaa tutkimustietoa käytettävissä vapaaporsitukseen, sillä maailmalla käytettävät ratkaisut perustuvat erilaisiin lainsäädäntöihin, pinta-ala vaatimuksiin, usein kuiva-ruokintaan ja erityyppisiin ilmasto-olosuhteisiin. Hanke toimii myös alustana, kun mietitään tulevaisuuden hyvinvointikorvauksia ja lainsäädäntöä. Taas ollaan siis uuden äärellä. ■

Löydät hankkeista paljon kiinnostavaa materiaalia ja videoita osoitteesta: www.atriatuottajat.fi/hankkeet.

Imettävien emakoiden ruokintakäyrästä tukea syöntiin

”Toteutuneen syönnin avulla päästään kiinni siihen, missä vaiheessa ongelmat ovat alkaneet ja mistä syystä.”

Oikeat rehukomponentit ja ruokintakäyrät auttavat ylläpitämään emakoiden imetyskykyä.

Emakoiden tuotantotulokset ovat kehittyneet viimeisenä vuosikymmenenä todella voimakkaasti. Pahnuekoko on kasvanut ja emakolle on asetettu lisää odotuksia imetyskyvyn suhteen. Management-aidot ovat tiloilla kasvaneet sitä mukaan, kun vieroitusmäärä per emakko on lisääntynyt. Tärkeintä vieroitusmäärän kasvussa on ollut ja on tulevaisuudessakin imetyskyvyn parantaminen emakon rehunsyöntiä kehittämällä.

HAASTEELLINEN SYÖNTI

Riippumatta siitä, mitä käytetyt rehukomponentit imetysseoksessa ovat, komponenttien sisällön ja laadun tunteminen on syönnin perusta. Seokset on toteutettava tutkittujen analyysien perusteella ja seoslaskentaa on tehtävä komponenttien muutosten mukaan. Yleisesti ottaen tämä asia on kunnossa pääosalla tiloistamme. Enemmän laadul-

isia haasteita on liemi-/ruokintahygieniasa sekä sen riittävässä ylläpidossa päivittäin ja viikoittain.

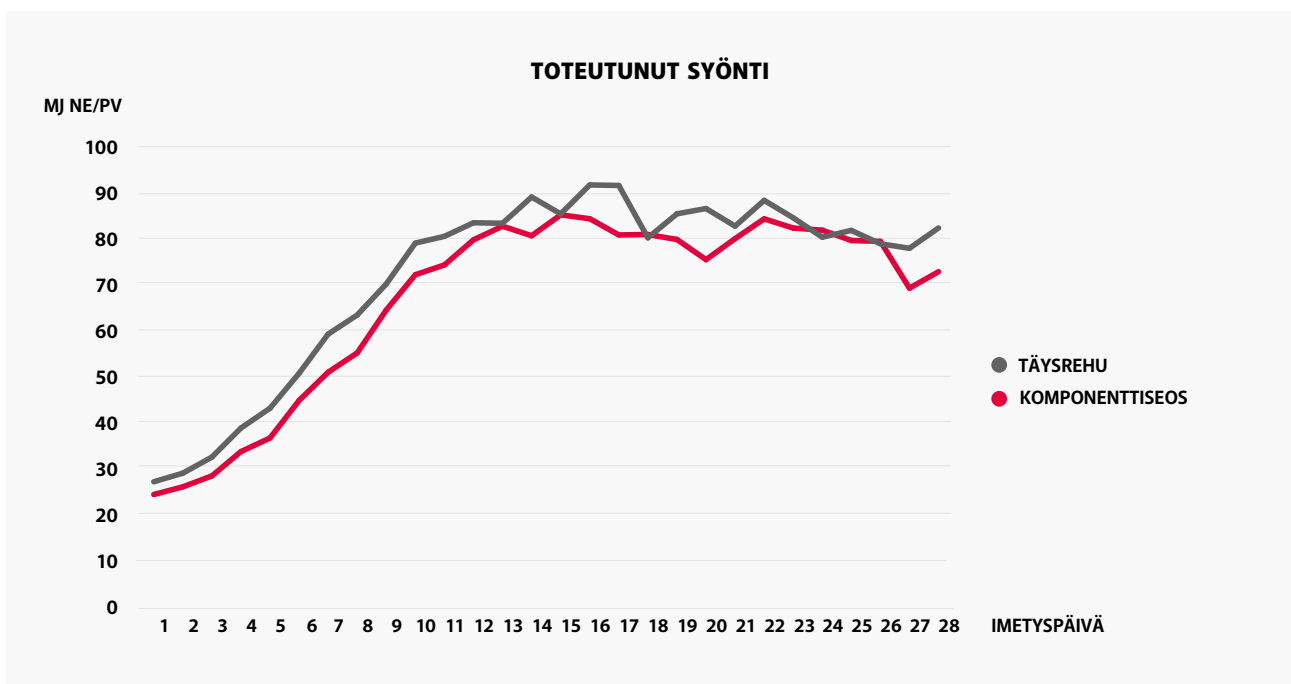
PERUSKÄYRÄSTÄ POIKKEAMINEN

Usein pyydetään ns. peruskäyrää liemikoneelle tai ohjeistusta kuivaruokinnan rehummäärien jakoon. Perusmäärien antaminen on haasteellista, koska käyrää on todennäköisesti muutettava useaan otteeseen, ennen kuin se vastaa kyseisen tilan syönnin tarpeeseen riittävän hyvin. Ensimmäistä kertaa porsiville eläimille tulisi luoda koneelle oma syöntikäyrä. Mikäli emakko syö huonosti jo ennen porsimista, on syönnissä odotettavissa vaikeuksia myös imetysaikana. Porsimisen jälkeen peruskäyrästä voi poiketa hyvin vähän ensimmäisten imetyspäivien aikana. Normaalikäytäntö on, ettei peruskäyrästä poiketa ensimmäisten viiden imetyspäivän aikana edes hyvin syövien emakoiden

kohdalla. Ensimmäisten viiden päivän jälkeen rehummääriä voidaan emakko-kohtaisesti nostaa joka toinen päivä 5–7 % peruskäyrän yli. Maksimisyöntimäärä on mietittävä käyrään aina tilakohtaisen syönnin mukaan.

MUUTOKSISTA APUA

Hyvin harva tietää, mitä emakot todellisuudessa ovat syöneet minäkin imetyspäivänä, eikä tieto valitettavasti ole automaattisesti saatavilla kovinkaan monesta ruokkijasta. Todellisen syöntikäyrän laskeminen on hyödyllistä erityisesti silloin, kun mietitään ratkaisuja ja muutoksia imetyksen tai syönnin ongelmiin. Toteutuneen syönnin avulla päästään kiinni siihen, missä vaiheessa ongelmat ovat alkaneet ja mistä syystä. Vastaavasti muutosvaiheessa kyetään toteutuneita syöntikäyriä ylläpitämällä seuraamaan sitä, oliko tehdyistä muutoksista apua huomattuihin haasteisiin. ■

Seurannalla vastinetta tehdylle työlle

Pahnuekoon kasvu, vieroituspainon lasku ja kappalemäärän nousu vaativat yhä enemmän tarkkuutta porsastuotannon välikasvattamolta. Seuranta antaa tietoa siitä, miten välikasvattamo toimii, ja tarvittaessa on helpompi alkaa etsimään parannuskohteita.

Porsastuotantotiloilla on viime vuosina keskitytty aktiivisesti tuottavuuden parantamiseen vieroitukseen saakka, mutta vieroituksen jälkeinen aika on jäänyt vähemmälle. Välikasvattamoa on erityisesti koetellut vuosien aikana tapahtunut pahnuekoon kasvu, jonka myötä vieroituspaino on pienentynyt. Samalla emakkomäärällä vieroitettujen porsaiden määrä on noussut jopa yli 30 %. Suuri osa tiloista ei seuraa säännönmukaisesti välikasvattamon kasvuja, kuolleisuutta ja rehunkulutusta tai rehukustannusta, vaikka nämä neljä tunnuslukua kertovat välikasvattamon toimivuudesta. Vieroituksen jälkeen tulisi myyntituote pitää kunnossa, jotta siitä saisi mahdollisen hyvän korvauksen tehdylle työlle.

PÄIVÄKASVUN VAIKUTUS KIERTOON JA TILATARPEESEEN

Välikasvattamot on usein suunniteltu 8 viikon täyttökierron mukaan, eli huone täytetään uusilla porsaille 8 viikon välein. Kierto on sisältyy osaston pesu ja kuivamisaika, vähintään neljä päivää. Mitä pienempiä/nuorempia porsaat ovat, sitä vaikeampaa on saada hyvä päiväkasvu. Lisäksi pienemmällä vieroituspainolla kasvatettavaa painoa tarvitaan enemmän. Keskimääräinen päiväkasvu on hyvä, jos se on yli 450 g/ pv.

Päiväkasvulla on siis iso merkitys välikasvattamopaikkojen riittävytyteen. Jo 50 g:n muutos päiväkasvussa lyhentää tai pidentää kasvuaikaa noin viikolla. Jos viikkovieroitusmäärä tilallasi on 300 porsasta ja päiväkasvu heikkenee 50 g/ pv, tarvitaan saman myyntipainon saavuttamiseksi lisää välikasvatustilaa 300

paikkaa. Valitettavasti paikkoja ei tule saman tien, joten käytännössä porsaat joudutaan aluksi täyttämään lain sallimissa rajoissa hieman tiiviimmälle ja harventamaan myöhemmin. Tästä alkaa usein kierre: porsaita ei saada kasvaamaan, koska on liian ahdasta sekä liikaa siirtoja. Ahdasta on, koska ei ole riittävä kasvua. Tällaisessa tilanteessa kierto on pakottamalla pidetty haluttuna, mutta mikä on myytävien laatu, sekä hävikki, entä miten kävi rehunhyötysuhteen?

”Vieroituksen jälkeen tulisi myyntituote pitää kunnossa, jotta siitä saisi mahdollisen hyvän korvauksen tehdylle työlle.”

Vieroituspaino ja päiväkasvun vaikutus

	Vieroituspaino, kg	Myyntipaino, kg	Kasvu kg	Päiväkasvu g/vrk	Pesu-päivää	Kierto yht. päivää	Kierto yht. viikkoa
Esimerkki 1	7,5	31	23,5	470	4	54,0	7,7
Esimerkki 2	7,5	31	23,5	450	4	56,2	8,0
Esimerkki 3	6,0	31	25,0	450	4	59,6	8,5
Esimerkki 4	6,0	31	25,0	425	4	62,8	9,0

CHRISTER RÖNNQVIST, Niina Immonen ja Marko Övermark tekevät aktiivista kehitystyötä tilatason kehittämiseen.

VÄLIKASVATUSSEURANNALLA KANNATTAVAMPI TOIMINTA

Välikasvattamon seuranta voi tehdä tuotantoseurantaohjelmilla, kuten Pig-Visionilla ja CloudFarmilla. Molemmissa seurannan tekemisen pääperiaatteet ovat täysin samat.

1. VIEROITUSHETKEN KIRJAUKSET

Kirjaa vieroitetut porsaat ja niiden paino ohjelmaan (joko punnittu paino, arvioitu tai ohjelman laskema vieroituspaino). Todellinen vieroituspaino tulisi tarkistaa punnitsemalla vähintään säännöllisin väliajoin. Muista kirjata myös niiden emakoiden porsaat, joilta vieroitit porsaat, mutta jotka jatkavat hoitoemona. Näille ohjelmaan merkataan "apuemakko" -merkki. Kun kaikki vieroitukset on kirjattu koneelle, tarkista että ohjelmassa vieroitettujen määrä on sama kuin todellinen vieroitusmäärä. Jos määrä heittää, oikaise määrä.

2. KUOLLEET JA LOPETETUT

Merkitse ohjelmaan kaikki kuolleet ja lopetetut porsaat sekä niiden arvioitu paino. Kuolinsyy merkitään myös hävikin analysointia varten. Käytettävät yksittäiset kuolinsyyt kannattaa sopia työntekijöiden kesken etukäteen. Yhtenä erillisenä syynä tulisi olla tyrä. On hyvä tietää, paljonko hävikistä on tyrin osuus ja jos se on normaalia suurempi, voiko siihen jotenkin vaikuttaa.

3. PORSASMYYNIT

Kirjaa kaikki myynnit ohjelmaan. Kirjaa myyntikuitista kappaleet ja painot. Halutessasi voit myös kirjata myyntipaikan, jos haluat seurata myyntimääriä myyntipaikoittain.

4. MUUT KIRJAUKSET

Peruskirjausten jälkeen tulee kirjata tietyin aikavälein välikasvattamon kokonaiseläinmäärä sekä keskipaino. Näiden kirjausten jälkeen ohjelma osaa laskea päiväkasvun sekä hävikin. Välikasvattamon kokonaiseläinmäärä kannattaa kirjata kerran kuukaudessa, samalla kun tehdään kuukausittainen eläinmäärälas-kenta. Kirjaa ohjelmaan aina lasken-tapäivän lopetustilanne, eli kaikkien siirtojen ja myyntien jälkeinen tilanne.

5. REHUTIETOJEN KIRJAUS

Kirjaa ohjelmaan laskentapäivien välissä kulutetut rehut sekä halutessasi hinnat. Rehuja ei tarvitse kirjata päivittäin. Riittää että kirjaat esim. kuukauden viimeiselle päivälle kaikki kuukauden aikana kulutetut rehut. Jos kirjaat rehut toimitusten mukaan, täytyy siilossa jäljellä oleva rehu kohdentaa seuraavan jakson puolelle. Näiden kirjausten jälkeen saat myös rehunhyötysuhteen, rehumäärät ja jos kirjasit hinnan, myös rehukustannukset. ■

"Kun seuranta on kunnossa, on toimintaan helpompi tehdä muutoksia ja niiden jälkeen on mahdollista todeta, saatiinko parannusta aikaan."

VÄLIKASVATTAMON KESKIPAINO:

$$\begin{array}{c}
 \text{Vieroituspaino} + \text{Myyntipaino} \\
 \hline
 /2 \\
 \hline
 = \text{Ohjelmaan kirjattava keskipaino.}
 \end{array}$$

Tavoitteena laadukkaampi ja tasakokoisempi lihasikateuras

Lihaseuran hyvän kannattavuuden keskeinen tekijä on lihasikateuraiden oikea-aikainen myynti. Paras keskiruhohinta saavutetaan teuraiden tavoitekeskipainolla, ja kun optimipainoväliin osuu mahdollisimman iso osuus teuraserästä. Päästäänkö tähän parhaiten vaakaan vai omaan silmään luottaen?

Lihaseuraiden painohinnoittelu on tiukentunut merkittävästi kuluvan vuoden aikana. Optimiruhohinnoittelun myötä teuraiden painohajonta vähentyi oleellisesti kesän aikana. Tällä hetkellä yli 70 % teuraista on osunut tavoiteltuun 80–95 kilon painoväliin. Tässä lihasikatuottajamme ovat tehneet erinomaista työtä.

PUNNITSEMALLA VAI SILMÄMÄÄRÄISESTI?

Tällä hetkellä teuraiden myyntiajankohta määritetään useimmiten silmämääräisesti. Useilla tiloilla tässä myös onnistutaan kohtuullisen hyvin. Kuluvan vuoden aikana useat lihasikalat ovat ottaneet vaa'an käyttöön painohallinnassa, niin myös Kreulan Tila Oy Vehmaalta. Tilan omistaja Teemu Heilä kertoo asiaan vaikuttaneen puhtaasti taloudelliset syyt.

–Vaikka teuraiden silmämääräiseen valintaan käytettiin paljonkin aikaa, siitä huolimatta liian iso osa teuraista kasvoi liian suuriksi. Teuraserien keskipaino oli hyvällä tasolla, mutta ruhon keskihinta ei ollut tavoitetasolla. Isoimpien teuraiden matala hinta pudotti erän toteutunutta keskihintaa, toteaa Teemu.

Tilojen toteutunutta ruhon keskihintaa tarkkailtaessa ne tilat, jotka punnitsevat lähtevät teuraat, erottuvat useimmiten positiivisesti. Tilojen väliset erot toteutuneen tilityshinnan ja kärkihinnan välillä vaihtelevat edelleen merkittävästi. Vaihteluväli on -2 sentin ja -10 sentin välillä.

Punnitus voi tuoda hyvää kaikille tiloille. Monella tilalla tämä on jo huomattukin. Sikasilmällä on taipumus turtua, joten vaakaa voisi käyttää vaikka

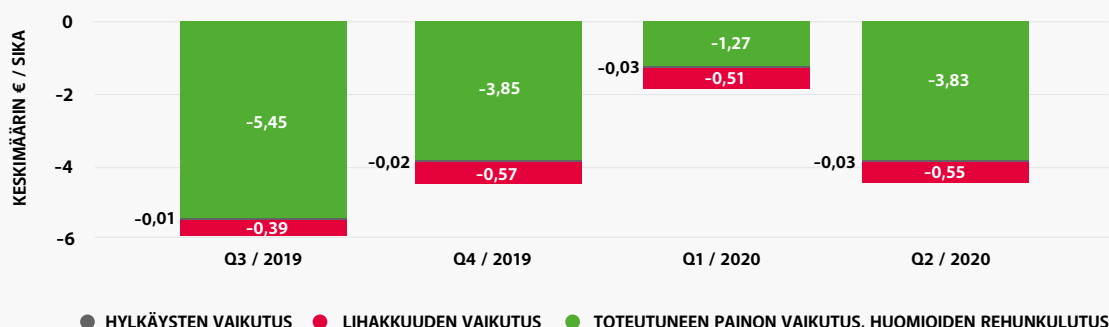
satunnaiseen silmän ”kalibrointiin”.

– Monesti ikävät työt, kuten tämäkin, tuovat ne tuottavimmat eurot, toteaa lihasiankasvattaja Lauri Juola Kalajoelta.

Atrian sikalinjan hankinnalla on vahva käsitys siitä, että teuraiden punnitukseen satsattu kustannus tulee takaisin keskimäärin parempana ruhon keskihintana. Tämä vuosi on jo osoittanut, että punnitseminen tulee lihasikatiiloilla lisääntymään.

Tavoitteena optimipainoon osumisessa voidaan pitää 80–85 % kaikista myydyistä teuraista.

HINTAAN ALENTAVASTI VAIKUTTANEET TEKIJÄT

RUHOLAADUN SEURANTARAPORTTI on erinomainen työkalu keskiruhohinnan seurantaan. Raportti muodostuu kuukausittain.

PUNNITSEMALLA PAREMPAA KANNATTAVUUTTA?

Punnituksesta puhuttaessa lihasiantuottajat jakautuvat mielipiteineen täysin kahtia. Silmämääräistä painohallintaa tekevät ovat pääosin sitä mieltä, että punnitseminen vaatii liikaa työaikaa ja lisääntynyt kustannus ei tule takaisin parempana kannattavuutena. Punnitajat sen sijaan ovat vakuuttuneita siitä, että teuraiden punnitseminen tuo selkeän parannukseen kannattavuuteen, jolla sitten kustannetaan lisääntynyt työmäärä. Kreulan Tila Oy:n esimerkissä tilalla käytettiin ennen punnituksen käyttöönottoa teuraiden valintaan noin 3 tuntia per teuraserä. Punnituksen mukaan tultua teuraiden valintaan käytetään noin 7 tuntia per teuraserä. Tilan omistajan mukaan pelkästään vaakakustannus, noin 2 500 euroa, maksoi itsensä takaisin parin ensimmäisen teurasmyyntierän aikana.

OPTISIA LAITTEITA PAINOHALLINTAAN

Maaialmalta alkaa jo löytyä optiseen tekniikkaan perustuvia laitteita lihasikojen painohallintaan. Sellaisen kehittäjäversio on käytössä Nassab Ab:n tilalla Vöyrillä. Nassab Ab:n Alexander Backlund on mukana laitteiston kehitystyössä. Hän tekee parhaillaan aiheeseen liittyvää AMK Agrolagitutkinnon opinnäytetyötä, joka valmistuu loppuvuoden aikana. Siitä lisää, kun tutkimus valmistuu.

MIKSI PAINOHINNOITTELU KIRISTYY?

Tiukentunut painohinnoittelu johtuu muun muassa siitä, että lihasikateuraiden hajakokoisuus heikentää teuras-
tamoprosessin tehokkuutta ja ruhon jalostusarvoa.

– Kesän aikana tapahtuneeseen teuraiden laadulliseen kehitykseen ollaan erityisen tyytyväisiä Atrialla, toteaa viennin ja teollisuuskaupan vastaava johtaja Markku Hirvijärvi.

Olipa sitten kyse liian isoista tai pienistä lihasikateuraista, niiden ruhosainnot ohjautuvat useimmin halvemman luokan lajitelmiin. Näiden lajitelmien hinnat markkinoilla voivat olla vain 70–80 % arvo-osien tavoitehinnasta. Myös leikkuukustannus nousee etenkin isojen sikojen osalta, jotka ohjautuvat robottilinjan sijaan manuaalileikkukseen.

KESKIPAINOLLA OHJATAAN

Painohinnoittelulla pystytään ohjaamaan myös ketjun porsastasapainoa. Porsaspulan aikana on voitu nostaa teuraiden keskipainoa ja siten hidastaa lihasikapaikkojen kiertoa; vastaavasti porsaiden ylitarjontatilanteessa on voitu tiukentaa lihasikaloiden kiertoa. Atrian alkutuotantoketjussa viikon kasvatusajan muutos tarkoittaa noin 40 000 porsaan muutosta välityksessä. ■

PUNNITUKSEEN LÖYTYY
hyviä käytävämallin
häkkivaakoja.
KUVAT: Teemu Heilä

Sikasilmällä on taipumus turtua, joten vaakaa voisi käyttää vaikka satunnaiseen silmän ”kalibrointiin”.

Broilerituottajan työpöytä otettiin käyttöön kesän aikana

Broilerituottajilla on ollut käytössä SiipiNet-järjestelmä vuodesta 2005 lähtien. Hyvin palvellut verkkopalvelu on ollut edelläkävijä tuotantotietojen käsittelyssä, mutta uudistus tuli tarpeeseen. Järjestelmää ei enää onnistuttu päivittämään siten, että se vastaisi tulevia kehitystarpeita.

Uudistusprojektissa ei uusittu pelkkää työpöytää, vaan myös myös taustajärjestelmät, joiden avulla ohjataan koko broileriketjun toimintaa. Uudistuksen myötä tuotantotiedot ovat entistä paremmin käytettävissä ja analysoitavissa tuotannon kehittämiseksi kaikilla osa-alueilla. Jatkokehityksessä tuottajat saavat käyttöönsä erilaisia mittareita, joiden avulla he voivat seurata omaa tuotantoansa ja sen kehittymistä. Samalla omia tuloksia voi verrata Atrian keskiarvoon.

ELÄMÄÄ HELPOTTAVIA PARANNUKSIA

Uuden verkkopalvelun myötä käytetty mobiililla parantuu huomattavasti. Ohjelma skaalautuu näytölle ja käyttö on helppoa. Uutena lisänä on talousosio, joka toimii oivana apuvälineenä talousasioiden hoidossa. Tämän myötä myös siipituottajat voivat tarkastella kätevästi laskuja ja tilityksiä postinkulusta riippumatta. Tiedonkulku helpottuu

myös tuottajan ja tilitoimiston välillä, koska uusi verkkopalvelu mahdollistaa käyttöoikeuksien myöntämisen myös tilitoimistolle omaan Talous-osioon.

KÄYTTÖKOULUTUKSET

Tuottajille pidettiin käyttökoulutuksia tuotantosunnittain useana eri päivänä, jotta kaikilla olisi mahdollisuus osallistua. Koulutukset toteutettiin verkossa, hyödyntäen Teams-kokouksia, ja ne onnistuivat ilman suurempia teknisiä ongelmia. Osanotto ja keskustelu oli runsasta, ja tuottajat omaksuivat nopeasti uuden ohjelman. Iloksemme järjestelmän käyttöönotto on sujunut erinomaisesti. Kehitettävää on luonnollisesti vielä paljon, mutta perustoiminnot toimivat nyt hyvin.

REHUTILAUKSET SAMAN PALVELUN KAUTTA

Samana verkkopalvelun kautta voi jatkossa käyttää myös A-Rehun uudistuvaa verkkokauppaa. Broilerituottajat

käyttävät ahkerasti verkkokauppaa rehutilausten tekoon ja uuden verkkokaupan kautta tilausten teko helpottuu entisestään. Ensimmäiset pilottikäyttäjät ovat jo päässeet tilaamaan rehuja uuden verkkokaupan kautta. ■

OHJELMA OTETTIIN KÄYTTÖÖN ASTEITTAIN:

- Ensimmäiset haudontamunat ladottu hautomolla 5.6.
- Ensimmäiset untuvikot toimitettu kasvattamoihin 26.6.
- Ensimmäiset linnut teuraaksi 31.7.
- Järjestelmällä käyttäjiä noin 130 (tiloilla ja teurastamoilla)

Kaistalaidunnus säästää paalit talveksi

Kukkamon tila Laihialla on yksi Tuottava nautatilan nurmi-hankkeen pilottitiloista, jossa tänä kesänä käyttöön otettuun kaistalaidunnukseen ollaan erittäin tyytyväisiä. Luomutilan karja on jaettu viiteen laidunryhmään, joissa kussakin laiduntaa 20–50 emoa tai hiehoa.

Kaistalaidunnuksessa aita siirretään rintamana eteenpäin vähintään kerran päivässä. Näin ollen eläimet pääsevät joka päivä syömään uutta kasvustoa. Kaistan koko määritetään muun muassa laitumen satotason ja eläinryhmän koon mukaan.

Juhana Hilmola Kukkamon tilalta on ollut todella tyytyväinen kaistalaidunnukseen.

– Se on toiminut tilallamme hyvin. Eläimet syövät tarkemmin eivätkä pidä juoksukilpailuja vaan rupeavat heti syömään, myös vasikat. Lisäksi rehun riittävyys on aikaisempaan, isoihin lohkoihin perustuneeseen laidunnukseen verrattuna huomattavasti parempi, Hilmola kertoo kokemuksistaan.

Kukkamon tilalla laidunlohkojen vaihto tapahtuu aamuisin joka päivä. Samalla siirretään myös vesikärryt.

Hilmola käyttää kaistalaidunnuksessa apunaan laidunpyöriä, joiden avulla kaistalangan siirto käy nopeasti. Laidunpyörälinjoja on kaksi: ensimmäinen asetetaan syötössä olevan kaistan ja seuraavaksi syötettävän nurmen väliin. Toinen pyörä kulkee ikään kuin ryhmän perässä. Se jätetään jo syötetyn ja syötössä olevan alueen väliin. Näin ollen eläimet eivät pääse palaamaan takaisin vanhalle kaistalle, joten nurmi saa lähteä uudestaan rauhassa kasvuun.

KÄYTÄNTÖ OPETTAA

Kesäkuussa ensimmäisellä kierroksella syöttökaistoja oli kuuden hehtaarin pilottilohkolla 19 kappaletta ja toisella kierroksella heinäkuussa 16 kappaletta

– Käytäntö opettaa parhaiten, kuinka monta syöttölohkoa kaistalaidunnuksessa on hyvä olla, Hilmola toteaa.

– Eläimet ovat tyytyväisiä ja niiden

mielenkiinto pysyy yllä kaistalaidunnuksessa, kun joka päivä pääsee uudelle laidunkaistalle, mikä toivottavasti näkyy myös vasikoiden kasvussa, Hilmola kertoo.

Kaistalaidunnuksessa nurmi saadaan tehokkaasti hyödynnettyä, kun esimerkiksi tallaustappiota ei synny, eivätkä eläimet heti palaa syömään uusia versoja.

– Suhtaudun kaistalaidunnukseen todella positiivisesti, vaikka se lisääkin vähän työtä aitojen suhteen. Paalien ajamisen sijaan siirrän kuitenkin mieluummin kaistoja joka päivä. Kaistalaidunnuksessa myös pellot säästyvät eivätkä paalihäkkien ympäristöt kärsi. Joka tapauksessa laitumilla on käytävä, joten siirtäminen onnistuu siinä samalla vaikka pyörälengin lomassa, eikä tunnu niin työltä, Hilmola hymyilee. ■

Emolehmätuotannossa potentiaalia ja suurta hajontaa

Atrian Carbo-hankkeessa on kartoitettu suomalaisen emolehmätuotannon tasoa analysoimalla ruokaviraston dataa. Emolehmätuotannolla on mahdollisuuksia suomalaisessa maataloudessa, mutta sen on oltava myös kannattavaa ja ympäristöllisesti kestävää. Emolehmän elinikäistuottavuudella on suuri vaikutus sen tuottamaan hiilijalanjälkeen.

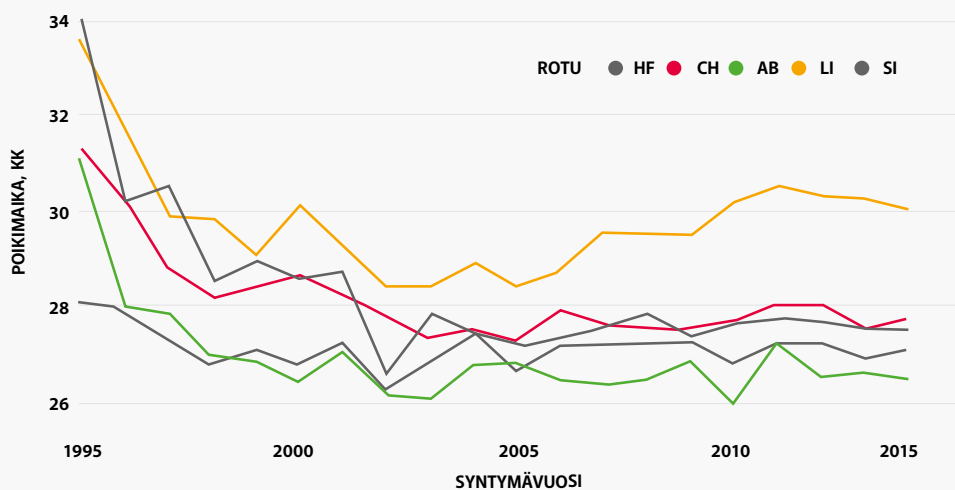
Hyvä hedelmällisyys ja vasikkatuotto ovat tuottavan emolehmätuotannon perusta. Muita tuottavuuteen vaikuttavia tekijöitä ovat muun muassa hiehon poikimaikä, lehmän poikimaväli, lehmän poikimakerrat ja poikimavai-

keudet sekä vasikoiden kasvutulokset ja kuolleisuus. Toiminnan ympäristöpäästöjen pienentämisen keinoja ovat esimerkiksi rotaatiolaidunnus, sopivat rehut, tehokas lisääntyminen ja hävikin pienentäminen.

Tilatason johtamisella ja havainnoin-

nilla on suuri merkitys, sillä ihmisen toimet ovat avain moniin tuottavuustekijöihin. Kestävät lehmät ovat tärkeitä sekä talouden että ympäristön kannalta, sillä uudistushiehojen kasvattaminen on kallista ja kuormittaa ympäristöä.

HIEHOJEN POIKIMAIÄN KEHITYS RODUITTAIN

Emolehmähiehot poikivat ensimmäisen kerran keskimäärin 27,5 kuukauden iässä. Viimeisenä kymmenenä vuotena kaikki rodut limousinea lukuun ottamatta ovat poikineet alle 28 kuukauden ikäisenä.

1 POIKIMAIAKÄ
Hiehojen poikimaikä on keskimäärin 27,5 kuukautta. Tilatason tarkastelussa on laskettu erot ruokintakuukausien määrässä ennen ensimmäistä vasikkaa. Parhaan neljänneksen tiloilla 50 emon karjassa (uudistusprosentti 15%) käytetään 36 kuukautta vähemmän ja heikoimman neljänneksen tiloilla 117 kuukautta enemmän ruokintakuukausia kuin keskimääräisellä tilalla, jotta hiehot poikivat ensimmäisen vasikkansa.

2 POIKIMAVÄLI
Kaikkien emolehmien keskimääräinen poikimaväli on 388 päivää. Tilatason tarkastelussa selvisi, että parhaan neljänneksen tiloilla poikimaväli oli keskimäärin 364 päivää ja heikoimman neljänneksen tiloilla 400 päivää. Käytännössä parhaan neljänneksen tiloilla 50 emon karjassa ruokitaan emoja 14 kuukautta keskivertotilaa vähemmän ja heikoimman neljänneksen tiloilla 36 kuukautta enemmän, jotta vanhemmat lehmät poikivat vuosittain.

Kaikkien rotujen poikimaväli on lyhentynyt viimeisten vuosikymmenten aikana. 2000-luvun alussa poikimaväli on kaikilla roduilla ollut yli 380 päivää, lukuun ottamatta angusta. Rotujen poikimavälit ovat viime vuosina lähentyneet toisiaan, eikä angus enää juurikaan eroa

muista roduista. Viimeisen kymmenen vuoden aikana poikimaväli näyttää laskeneen jo alle 380 päivän kaikilla muilla roduilla, paitsi limousinella. Simmental-rodulla poikimaväli on muuttaman päivän pidempi kuin herefordilla, anguksella ja charolaisella. Limousinella poikimavälin kehitys ei näytä yhtä positiiviselta kuin muilla roduilla, sillä sen poikimaväli näyttäisi lähteneen nousuun viime vuosikymmenellä.

3 POIKIMAPROSENTTI JA VASIKKAKUOLLEISUUS
Keskimääräinen poikimaprocentti suomalaisessa emolehmätuotannossa on vuosina 2010–2018 ollut 81 % kaikilla emoilla, joiden on potentiaalisesti ollut mahdollista poikia näinä vuosina.

Alle kuuden kuukauden iässä kuolneiden vasikoiden kuolleisuus on 6,2 %. Ensikoiden vasikoilla kuolleisuus oli suhteessa hieman suurempi 8,9 %. Sonnivasikoilla kuolleisuus on 1,7 %:a suurempi kuin lehmävasikoilla.

Poikimakerrat vaikuttavat kuolleisuuteen, sillä ensikoilla vasikkakuolleisuus on suurempi kuin vanhemmilla lehmillä. Vasikkakuolleisuus vähenee toisella poikimisella ja edelleen kolmannella poikimisella. Tätä vanhemmilla emoilla vasikkakuolleisuus alkaa taas vuosi vuodelta pikkuhiljaa nousta.

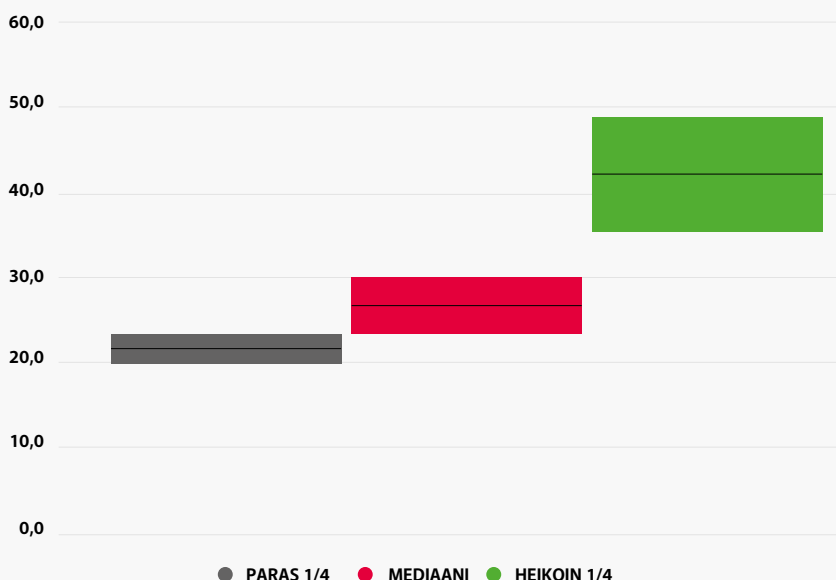
Vasikkakuolleisuus tilatasolla:
Paras neljännes < 3,4 % Heikoin neljännes > 8,1

4 ELINIKÄISVASIKKATUOTOS
Keskimääräinen elinikäisvasikkatuotos eli kuinka monta vasikkaa emolehmä on tuottanut elinikänään on 4,3. Roduittain verrattuna korkein elinikäistuotos on limousinella. Ne tuottavat keskimäärin 4,5 vasikkaa. Anguksella vasikkatuotos on toiseksi korkein, ja se jää vain pari kymmenystä limousinesta. Herefordeilla ja charolaisilla vasikkatuotos on 4,3. Simmental on heikoin, sillä ne tuottavat keskimäärin 4,1 vasikkaa.

MITÄ TÄSTÄ VOI PÄÄTELLÄ?

Näillä mittareilla tarkasteluna suomalaisessa emolehmätuotannossa on potentiaalia, mutta tilakohtainen hajonta on suurta. Emolehman pitkä ylläpito-kausi lisää ympäristökuormitusta, joten on tärkeää, että tilan tuotantotulokset ovat kunnossa ja että emolehmä tekisi elinvoimaisen ja hyvin kasvavan vasikan vuosittain. Jokainen emolehmätuottaja voi osallistua talkoisiin tarkastelemalla kriittisesti omaa tuotantoaan ja tekeillä toimenpiteitä sen tehostamiseksi. Vaikutukset ovat positiivisia sekä hiilijalanjälkeen että tilan talouteen. ■

TILATASON TARKASTELU POIKIMAIAKÄSTÄ

Parhaan neljänneksen tiloilla hiehot poikivat ensimmäisen kerran alle 25,2 kuukauden ikäisenä, kun taas huonoimman neljänneksen tiloilla poikimaikä on yli 42 kuukautta.

Hanketoiminnalla kohti ympäristökestävyyttä

Ympäristökestävyyteen liittyy hyvin voimakkaasti resurssitehokkuus, jossa panostettua yksikköä kohden odotetaan mahdollisimman korkeaa tuottoa.

Ympäristökestävä tuotanto on käsitteenä laaja: se sulkee sisäänsä maatalouden alalla sekä kasvi- että kotieläintuotannon. Hankkeiden kautta pystymme monipuolisella tavalla kehittämään kasvi- ja kotieläintuotantoa, mistä edelleen seuraa tiedon karttumista myös ympäristökestävä tuotannon oikeista suunnista.

OPTIMOINTI VIELÄ KESKEN

Nurmen- ja muun kasvintuotannon saralla on vielä huomattava määrä helppoja kehityskohteita, kun taas navetassa tuotanto on jo useimmilla tiloilla optimoitu moneenkin kertaan. Peltotuotannon tehokkuus heijastelee suoraan siihen, millainen on tuotettujen kotieläintuotteiden ympäristörasitus. Peltoviljelyn haasteena nyt ja tulevaisuudessakin on tietysti ympäristöolojen vaikutus sadonmuodostukseen. Sää ei viljelijäkään voi hallita, mutta toisaalta viljelijän hallittavissa olevien asioiden optimointi on monilla tiloilla vielä

kesken. Varmaa on, että menetämme valtakunnan tasolla vuosittain huomattavan määrän potentiaalista satoa kaikkien viljelykasvien osalta, eikä tätä hävikkiä voi laittaa täysin sään piikkiin. Resurssitehokkuuden nimissä paremmat satotasot ovat yksi tärkeimmistä kasvinviljelyn avaimista kohti kuluttajien odottamaa ympäristökestävyys tasoa.

HYVÄ LAIDUNNUS, TEHOKKAIN NURMENTUOTANTO?

Nurmenviljelyssä on havahduttu tehokkaan laidunnuksen mahdollistamiin etuihin. Atrian Tuottava nautatilan nurmi -kehityshankkeessa tehtyjen laskelmien ja pilotointien avulla laiduntamista on pyritty tarkastelemaan kokonaisuutena. Saatujen tulosten perusteella hyvin toteutettu laidunnus on useimmille tiloille taloudellisesti tehokkain nurmentuotannon muoto, puhumattakaan siihen liittyvistä eläinten hyvinvointi- ja imagohyödyistä, joille on vaikea antaa rahallista arvoa.

Laiduntamisen haasteisiin, kuten

riittäviin satotasoihin, on hankkeessa haettu ratkaisuja ja dokumentoitu erilaisia käytännössä toteutettuja tapoja, joilla laiduntamista voidaan tehostaa. Esimerkiksi Luke Ruukin koeasemalla pilotoidaan nurmen sängen jättökorkeuden merkitystä erilaisten nurmikasvien ja -seosten jälkikasvukykyyn ja satoon. Laidunsimulaatiopilotissa erilaiset kasvustot niitetään joko 3 cm:n sänkeen, jota matalammaksi märehittäjät eivät laidunoloissa saa nurmea syötyä, tai 10 cm:n sänkeen, jota pidetään hyvien laidunkäytäntöjen mukaisena sängen jättökorkeutena. Tulokset valmistuvat kasvukauden 2020 lopussa.

Laidunsimulaation kaltaiset tarkastelut ovat alan kehityksen kannalta arvokkaita. Hankkeiden mahdollistama toiminta auttaa tuottajiamme löytämään oikeita suuntaviivoja tuotantonsa kehittämiseen ja koko alaa löytämään kestävä tuotannon näkökulmasta oikeita käytäntöjä. ■

"Paremmat satotasot ovat yksi tärkeimmistä kasvinviljelyn avaimista kohti kuluttajien odottamaa ympäristökestävyyttä."

LAIUNSIMULAATIO-PILOTTI

10 cm

3 cm

- Toteutetaan Luke Ruukin koeasemalla
- Tutkitaan sängen jättökorkeuden merkitystä nurmen jälkikasvukykyyn ja satoon
- Tulokset selviävät kasvukauden 2020 lopussa

Laatua ja säästöjä Kokonaisuus ratkaisi kumppanin valinnan

Kumppaneilla on merkitystä, kun yrityksen toimintaa kehitetään. Ja tämän päivän nykyaikainen maatila on yritys.

Vieremän keskustan tuntumassa, Vieremänjärven ranta-
mailla isännöi **Antti Huovinen**
maatilaansa. Huhtikuusta
2020 lähtien Kyrönniemen Maatila Oy on
ollut uusi lenkki Atria Nauta-ketjussa.

– Kokonaisuus ratkaisi valinnan ja
atrialaiset tekivät parhaan tarjouksen.
Siellä on muitakin tarjottavaa viljelijälle
kuin pelkkä lihanosto, Antti Huovinen
perustelee ratkaisuaan.

TUOTTAJAPALVELUT OLIVAT TÄRKEÄ OSA KOKONAISPAKETTIÄ.

– Odotan sopimuksen tuovan käyttööni
lisää viljanviljelyn ja nurmipuolen sekä
ruokintapuolen osaamista. Ruokinnassa
odotan lisäarvoa siitä, että A-Rehu on
tuottajaomisteinen rehufirma. Sitä
kautta rehun hinnan pitäisi olla kilpailu-
kykyinen ja tuoda kustannussäästöjä.

KASSAVIRTA SEURANNASSA

Kannattavuuden seuranta on olennainen
osa maatilan taloudenpitoa. Tilan tärkein
työkalu talouden seurannassa on kassa-
virtabudjetti, jota tilalla on seurattu jo 10
vuoden ajan.

***"Pääomakulu on niin
iso tässä bisneksessä,
että ruokinta-
kustannuksiin
kannattaa pistää
hieman enempi
panosta"***

– Tämä on pääomavetoinen bisnes
ja kassan riittävyys on meillä suurin
ongelma. Me olemme kannattavia ja
meillä on hyvä tase, mutta kassavirtaa ja
kassan riittävyyttä on seurattava.

Lehmien maidontuotanto on tilan
kivijalka. Nurmirehu tulee omalta tilalta
ja myös osa viljasta. Suurin osa viljasta
ostetaan kuitenkin lähialueen tiloilta.

– Pääomakulu on niin iso tässä bisnek-
sessä, että ruokintakustannuksiin kan-
nattaa pistää hieman enempi panosta ja
ottaa sitä kautta enempi maitoa. Kun saat
nostettua litroja ja sitä kautta liikevaihtoa,
niin sinne kiinteät kulut laimenevat.
Lehmän pitää pysyä terveenä, mutta
samalla pitää puskea sitä koko ajan kohti
maksimituotosta, Huovinen pohtii.

Hyvällä työllä hyviä tuloksia Kannat-
tavuuden kannalta tärkeimmät valinnat
tehdään maatilan arkisissa töissä. Ei ole
ihan sama, millaista säilörehua navetto-
jen ruokintapöydille kuskataan.

– Siihen pitää uhrata miestyötunteja,
että rehu saadaan säilöttyä mahdollisim-
man hyvin. Säilörehun laadun eteen ei
voi panostaa liikaa, Huovinen
muistuttaa.

Riskienhallinta on tärkeä osa tilan kannattavuuden seuranta. Omat riskinsä liittyvät lihatiloille lähtevien vasikoiden kuljetuksiin.

– Meidän tilan suurin tautiriski liittyy eläinkuljetuksiin, joten niiden pitää olla kunnossa. Poikiminen ei ole myöskään täysin tasaista, mutta siitä huolimatta meille on tärkeä juttu, että vasikat lähtevät mahdollisimman nopeasti kasvatukseen, Huovinen toteaa.

TUOTTO ON TARPEEN

Vuoden 2019 osalta tilan liikevaihto oli noin 1,7 miljoonaa euroa. Voittoakin viivan alle kertyi, mutta aikanaan diploma-insinöörin paperit hankkinut viljelijä muistuttaa, että kannattavuutta voi

tutkailla monin eri tavoin. Yksi niistä on tuotto sijoitetulle pääomalle.

– On varmasti parempia tiloja, mutta olemme mekin ihan hyvin kannattava tila. Se on kuitenkin oleellista, että millä mittarilla kannattavuutta mitataan. Kun ajattelen asiaa henkilökohtaisesti, ja huomioidaan tässä tilassa kiinni olevat pääomat, vuosittaisen tulokseen eteen tehtävä työtunnit ja otettu riski, niin se riski on toteutunut.

– En minä saa tästä sitä rahaa käteen tuottona pääomalle, minkä olisin voinut muualta saada. Jos vastaavan rahan olisi sijoittanut esimerkiksi konepajaan, niin olisin miljonääri. Pärjään hyvin, mutta rahaa pitäisi tulla käteen selkeästi enemmän, Antti Huovinen pohtii. ■

KYRÖNNIEMEN MAATILA OY

YRITTÄJÄ: Antti Huovinen

PERHE: Vaimo ja kaksi lasta

TUOTANTOSUUNTA:

lypsykarjatilalla n. 300 lehmää, vasikoista sonnit ja liharotuiset myydään lihatiloille

PELTOA: 350 hehtaaria

PERUSTETTU: Huovisen ukki ostanut tilan vuonna 1964. Antti Huovinen tuli mukaan vanhempiensa kanssa maatalousyhtymään 2008. Tilasta osakeyhtiö vuonna 2018 sukupolvenvaihdon yhteydessä.

Työvoimapula suurin riski maataloille

Kyrönniemen Maatila Oy työllistää tällä hetkellä kymmenen henkilöä. Yrittäjä **Antti Huovinen** kantaa huolta siitä, kuinka tilan työt tulevaisuudessa tulevat tehtyä.

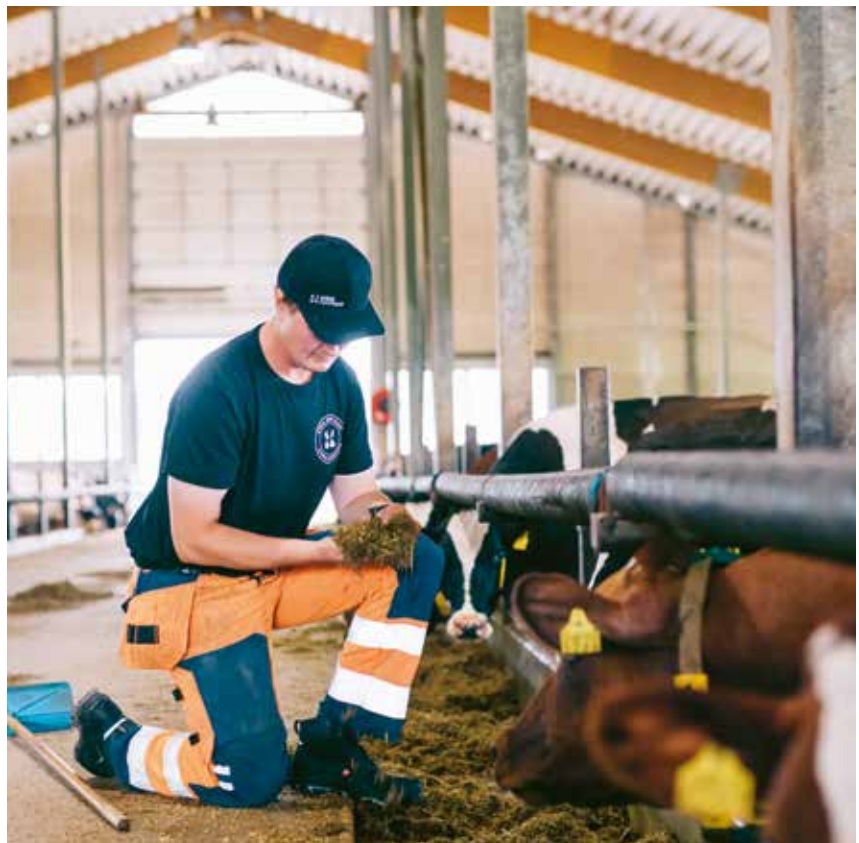
–Työntekijäpula on todellinen ongelma maataloudessa ja siihen sisältyy koko alan suurin riski, Huovinen arvioi.

Ulkomainen työvoima on välttämätöntä, jotta tilaa voidaan pyörittää.

–Meillä lypsämässä ei ole tällä hetkellä kuin virolaisia ja ukrainalaisia. Työvoimapulan takia meidän seuraava investointi on tulevaisuudessa lypsyrobotit. Robottien myötä lypsäjien tarve puolittuisi, Antti Huovinen laskeskelee.

Maaseudun rakennemuutos näkyy työntekijöitä etsiessä. Suuret kaupungit houkuttavat ja Ylä-Savon seudulla on tarjolla töitä nuorille myös teollisuudessa.

–Palkanmaksukyky teollisuudessa on eri luokkaa maatalouteen verrattuna. Ja siitähän se on kiinni, kuka mistäkin työstä tykkää, Antti Huovinen toteaa. ■

Hunter's Chicken

4 annosta

4 broilerin rintafileetä (ä n. 150 g)
12 pekoniisivua
150 g goudajuustoa

Perunamuusi:

8-10 perunaa
2 dl maitoa
1 punasipuli
2 rkl juustoa

BBQ-kastike:

85 g tomaattiketsuppia
1 valkosipulinkynsi murskattuna
½ rkl valkoviinietikkaa
½ rkl paprikajauhetta
riipaus cayennepippuria

Lisukkeeksi:

n. 100 g pensaspapuja
3 isoa porkkanaa

Paistamiseen ja keittämiseen rypsiöljyä ja vettä

1. Lämmitä uuni 200 asteeseen. Kääri kolme pekoniisivua jokaisen kanafileen ympärille. Laita fileet öljyttyyn uunivuokaan, joko omiin pieniin tai yhteen isompaan. Laita uuniin 25 minuutiksi.

2. Kuori ja paloittele perunat. Keitä perunat pehmeiksi. Siisti papujen päät ja paloittele porkkana sopiviksi paloiksi. Laita pavut ja porkkanat kiehuaan omaan astiaansa 8-10 minuutiksi, saavat jäädä napakoiksi.

3. Valmista BBQ-kastike sekoittamalla kaikki ainekset keskenään. Nosta kanat pois uunista. Lisää niiden päälle BBQ-kastike ja goudajuusto. Laita uuniin vielä 5 minuutiksi.

4. Paloittele punasipuli reiluiksi paloiksi ja ruskista se tilkassa öljyä. Survo perunat muusiksi. Lisää muusiin maito, juusto ja punasipuli.

5. Kokoa annokset ja nauti.

Perunamuusin voi korvata myös lohkopurunoilla tai ranskalaisilla ja muina lisukkeina voi käyttää esimerkiksi erilaisia sipuleita, porkkanaa, paprikaa, papuja tai vaikkapa parsakaalia tai rucolaa täysin oman maun mukaan. Voit korvata rintafileit myös muulla broilerilla, esimerkiksi paistileikkeillä.

Tuija suosittelee

”Sopii sekä arkeen että juhlavampiinkin hetkiin”

TUIJA HUUSKONEN

Tuija työskentelee Atrian alkutuotannossa maitotilojen asiakkuuspäällikkönä.

”Ihastuin Hunter's Chicken -reseptiin tehdessäni maatalousharjoittelua Englannissa. Se on helppo ja nopea valmistaa ja sopii sekä arkeen että juhlavampiin hetkiin. Se on myös lasten mieleen.

Hunter's Chicken on ilmeisesti alun perin lähtöisin Italiasta renessanssin ajalta. Nimi viittaa ”metsästäjätyyliseen” ruokaan, jonka lisukkeena tarjotaan usein esimerkiksi sipulia, yrttejä, tomaattia, paprikaa ja viiniä. Yksi tärkein osa annosta on BBQ-kastike, jonka voi ostaa myös valmiina tuotteena.”

Atria Murea & Nopea Possu

PEHMEÄN PIPPURINEN 250 G

Lempeän pippurimausteiset possun kypsät suikaleet suomalaisesta possusta ovat koko perheen makuun. Tästä saa valmiin kastikkeen parissa minuutissa. Ei tarvitse lisätä kuin kerma ja kuumentaa. Monikäyttöinen tuote myös suoraan rasiasta sellaisenaan vaikka wrappiin tai lämpimiin leipiin. Kätevä rasiapakkaus on uudelleen suljettava.

45 ja puoli vuotta työelämää takana

-Koko ura on ollut yhtä hyvää, kuvailee **Juha Hietainen** työhistoriaansa.

Vuonna 1974 Juha aloitti teurastajana Kuopion tehtaassa, jonka jälkeen hän siirtyi asiamieheksi ja toimi 16 vuoden ajan muun muassa porsasvälityksen parissa. Kaiken kaikkiaan Lihakunnan palveluksessa kertyi vuosia 23 vuotta. Tämän jälkeen hän siirtyi yksityisille kuljetusliikkeille muun muassa sairauseläin-auton kuljettajaksi ja myöhemmin vasikoiden kuljettajaksi Kuopion ja Pohjois-Savon alueella.

Viimeisimmissä työtehtävissä vasikka-ajon parissa Juha kertoo jokaisen päivän olleen erilainen. Viime talvet muistuvat Juhan mieleen haastavimpina. - Talvet ovat olleet paljolti vesijäättökokeleja, Juha kuvailee.

Eläkkeelle jäätyään Juha on auttanut tyttärensä

talonrakennuksessa. Myös kahden koiran kanssa ulkoilu kuuluu uuteen päiväjärjestykseen. Täysin Juha ei ole malttanut jäädä pois työelämästä.

-Tutut isännät ja emännät kyselevät, että enkö olekaan jäänyt pois, mutta minä vain vähän tuurailen. Talven pysyttelen kotona. Terveysttä kun riittää, niin on ihan hyvä olla juuri näin, Juha toteaa.

Atria Tuottajat -lehti sai kiitosta palautekyselyssä

Teimme palautekyselyn numerosta 2/2020 ja saimme huimat 382 vastausta. Asteikolla 1-5 lehtemme sai kokonaisarvosanaksi 4 yli 240 vastaajalta. Sisällön osalta palaute oli keskiarvoltaan 3,75 inhimillistä

ja 4,05 asiantuntevaa. Erityisesti muiden tuottajien kokemuksia toivottiin jatkossa entistä enemmän. Arvostamme kovasti palautetta ja jatkamme lehden kehittämistä eteenpäin.

"Mukava lehti! Mielestäni tärkeää, että on me-henkisyyttä ja perhekeskeinen. Jokaisen tuotanto-ketjussa pitää tuntea olevansa yhteiseksi hyödyksi." Kokonaisarvosana

4/5

GenoPihvi-hanke etenee hyvin

Hankkeeseen mukaan lähteneet 85 emolehmätillaa ovat ehtineet syyskuun alkuun mennessä lähettää naudoistaan jo 5 100 karva- tai kudonäytettä genotyyppitykseen. Kaikki, jotka ehtivät lähettää näytteensä ennen kuin hankkeelle myönnetty 6 000 näytteen rahoitus on käytetty, saavat genotyyppityksen edullisesti.

GenoPihvi-hankkeessa on kysymys vertailuryhmän kokoamisesta. Tiloille on luvassa genomiset jalostusarvot hankkeen päätymisen jälkeen. Genotyyppityksen sivutuotteena saadaan kuitenkin nyt jo muita välittömiä hyötyjä: esimerkiksi polveutuminen voidaan saada varmistettua, jos vanhemmatkin on testattu. Tämä on erityisen hyödyllistä, kun käytetään keinosiemennystä tai kun astutusryhmässä on useita sonneja.

Genotyyppityksen yhteydessä löydetään myös useita perinnöllisiä sairauksia

ja niiden kantajat. Tällaisia sairauksia ovat esim. charolais- ja angus-eläimillä esiintyvä blind ja simmentalin BH2. Ensi vuoden loppuun saakka genotyyppitetyille eläimille saadaan erityisjärjestelyin myös tulokset sarvellisuudesta ja charolais-eläinten ataksia-sairaudesta. Myöhemmin on tavoitteena, että genotyyppityksillä saadaan lisä perinnöllisten sairauksien ja muiden ominaisuuksien testeistä.

HARPPAUKSIA ETEENPÄIN

Siinä vaiheessa, kun meillä on genomiarvostelu käynnissä, pääsemme eläinlääkärin kehittämisessä harppauksin eteenpäin: voimme arvioida eläimen perinnöllistä tasoa eri ominaisuuksissa heti vaskin syntymän jälkeen. Ja mitä enemmän vertailuaineistossa on eläimiä, sitä varmemmat genomiset jalostusarvot on mahdollista luoda.

Ville
Hämäläinen

”On hyvin mielenkiintoista olla mukana näin ainutlaatuisessa ketjussa.

Onnistuneet projektit palkitsevat

Ville Hämäläinen luotsaa rehutehtaan projektit maaliin ja huolehtii, että tuotannon ja henkilökunnan asiat ovat hyvällä mallilla.

Kuka olet ja mitä teet?

Olen Ville Hämäläinen ja toimin tuotantopäällikkönä A-Rehu Varkauden tehtaalla.

Lempiruokasi?

Ehdottomasti savustettu kuha tai ahven sopivilla lisukkeilla.

Kerro paras onnistumisesi työssäsi?

Työssäni ei oikein voi nimetä yksittäistä parasta onnistumista. Kyllähän se aina tuntuu mukavalta, kun saa jonkin isomman projektin menemään maaliin suunnitelmien mukaan.

Kuvaile asiantuntijuuttasi neljällä sanalla?

Laatu, tehokkuus, työturvallisuus, muutos

Jos saisit antaa vain yhden neuvon tuottajillemme, niin mikä se olisi?

Ostamalla suomalaista rehua tuet suomalaisen alkutuotannon kilpailukyvyn säilymistä suomalaisessa omistuksessa.

Minkälainen on sinun normaali työpäiväsi?

Olen aamulla tehtaalla niin, että ennätän vaihtaa yövuoron kanssa tilannekatsauksen kuluneesta vuorosta. Työpäiviini kuuluu tuotannon ja kunnossapidon läpikäyntiä, palaveria ja asiointia sidosryhmien kanssa, suunnittelua, rutiineja sekä asioiden järjestelyä. Minun tehtäväni on huolehtia, että tehdas toimii moitteetta niin ihmisten kuin itse tuotannon osalta.

Mitä Atria-ketjussa työskentely merkitsee sinulle?

Mielestäni on hyvin mielenkiintoista olla mukana näin ainutlaatuisessa ketjussa, saamme olla näköalapaikalla suomalaisessa alkutuotannossa.

Täydennä lause: Maailman puhtain ruokaketju ei ole syntynyt sattumalta.

Atria®

PERHETILOILTA VUODESTA 1903

KUN ET EHDI VALMISTAA PARASTA, NAUTI PARASTA VALMISTA.

Uudet Atria Artesaani-valmisateriat ovat syntyneet huolellisen kehitystyön tuloksena. Yhdistimme mehevät kanapalat ja tarkoin valikoidut, paahdetut kasvikset kolmeksi herkulliseksi valmisateriaksi. Maista ja löydä suosikkisi.

HYVÄ RUOKA, PAREMPI MIELI.